

NÉPÜNK

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL:
ORADEA
Strada Iosif Vulcan No. 4.
Telefon: 440.

ZSIDÓ HETILAP
Főszerkesztő: **Wasserstrom Sándor** - Felelős szerkesztő: **Leifner Zoltán**

ELŐFIZETÉSI ÁRAK.
Belföldön: Hitközségeknek és vállalatoknak 500,
magánosoknak: egész évre 300, félévre 160,
negyedévre 85 lei. Külföldön: 120-80, 45, 25 ct,
180, 95, 50 dinár. 25-15 Pengő. 10-6 Dollár.

A világ demokráciája előretör

A világháború előtti időkben az úgynevezett „világpolitika” rendszerint a diplomáciai szalonokban párnás ajtók mögött volt fordulatok. Amikor évtizedeken át lassán kint kialakult a nagy két európai hatalmi blok azt nem méltatták a népek milliói kellő figyelemre. Oka ennek egyszerű volt. A bol dog, nyugodt évtizedek atmoszférájában vajjon fontosnak talált-e a napi élettel elfoglalt európai ember, hogy melyik nagy-követ, mikor s mennyit tárgyal, valamelyik kollégájával, vagy egyik-másik uralkodóval? Csak, amikor 1914-ben megdőrdültek az ügyek, akkor tudták meg az európai népek, hogy mit jelentettek azok, a napilapok rovataiban nem is sok helyet foglaló diplomáciai tárgyalások, amelyek végül napvilágra kerültek, az ügyek tüze mellett.

A világháború után az úgynevezett „titkos diplomácia” önként ígérte hogy ezentúl minden nyíltan fog tárgyalni. Néhány évig úgy is látszott, hogy a Népszövetség fennhatósága alatt, valóban olyan korszak következik be, amikor a titkos szövetségesek nem nyernek jelentőséget és a háborúban táradt és sok mindenből keservesen kiábrándult népek, megelégtették a róluk-nélkülik folyó politikai titkos machinációkat. De ez a korszak is — sajnos — hamar elmúlt. Ma már megint titkos szakácsok főzik a mégtitkosabb boszorkánykonyhában azt a mérges italt, amely eldönti újra a világ sorsát és talán egy új világkataklizmának veti meg tragikumokba ágyazott medrét, melyről nem tudni mikor önti el véres-könnyes hullámaival az egész világot. És még egyben változott nagyot a világ képe — Most már engem-téged-öt, szegény mindnyájunkat keserves közletről érint minden egyes diplomáciai lépés. Ha tegnap valahol, valamelyik európai állam fővárosban csak két állam gazdasági minisztere ül össze, hogy bizonyos ártatlannak látszó ügyet megtárgyaljon, holnap, a kisvárosi kereskedő irodájában megéreződik ennek a tárgyalásnak hatása. Talán ettől a perctől kezdve az áru amit eddig exportált, nem exportképes többé, talán üzletének egész strukturáját megváltoztatja, a világpolitika, amely évtizedekkel ezelőtt egyszerű paraszti kiszólás szerinti „az arak huncutsága” volt, ma már beáratol a legszegényebb házba is. És áll ez a tétel főleg a zsidóságra! Ma már azt is a világpolitika, vagy egyes anyaországok bel politikája határozza meg, hogy egy zsidó fia hol tanulhat és melyik egyetemre mehet. Ma már a politika határozza meg hogy egy zsidó mikor és hol vehet munkaszerszámot kezébe. Ma már a diktatúrák és a demokrácia gigászi harca minden egyes ember örlő malmává változott.

Mindezek előrebocsátása után, nem nagykétség és fontoskodás, amikor azt állítjuk, hogy emineis egyéni és zsidó közösségi szükségesség, teljesen informálnak len

Harminc husztalan napot rendelt el a Varsói rabbigyűlés tiltakozásul a rituális vágást megtiltó törvényjavaslat ellen

Varsó. Valamennyi lengyelországi rabbit magába foglaló rabbi-szövetség ülése nemcsak egy napos böjtöt, hanem 30 napos gyászt is elrendelt, tiltakozásul a törvényjavaslat ellen, amely megtiltana a rituális vágást Lengyelországban. — A parlamenti blok, amelyben az összes képviselők és szenátorok részt vesznek felkeresték a miniszterelnököt és hangsúlyozták az egész lengyel zsidóság mélységes bánatát a merénylet miatt amelyet a lelkiismereti szabadság ellen akarnak elkövetni. Gszibovszky miniszter fogadta őket és kijelentette, hogy az átadott memorandumot továbbítani fogja a miniszterelnöknek. A varsói hitközség is rendkívüli ülést tartott, amelyben Mazur elnök a következő rezolúciót fogadta el. A világ valamennyi rabbijához fordulnak tiltakozásképpen, és felvilágosítják a világ köz véleményét, abban az irányban, hogy a rituális vágás, a leghumánusabb, az összes vágatási szisztémák között. A vágatás a zsidó törvények alapvető törvénye és annak megtiltása, a lengyel alkotmányba ütköző cselekedet volna. Három millió lengyelországi zsidónak életkérdése, hogy kóser húst egyenek és ha ezt nem tennék, úgy fizikailag teljesen tönkremennének.

Titulescu külügyminiszter párisi tárgyalásai az Alliance Israelite vezetőivel

Páris. Titulescu miniszter Párisi tartózkodása alatt tárgyalta az Alliance Israelite Universelle vezetőivel és a zsidó jogok védelmére alakult ligával. A küldöttség vezetői voltak: Paul Reynaud kamarai képviselő és az Alliance alelnöke: Georg Leven. Tagjai voltak a központi bizottság következő tagjai: Alfréd Berl, M. L. Netter és prof. William Qualid és Boris Gurevich. — A beszélgetés több mint egy óráig tartott. Alaposan megvitaták a kelet-európai zsidóság helyzetét és számos felvilágosítással szolgáltak Titulescu külügyminiszternek.

Válságosra fordult a damaskusi zsidók helyzete

Damaskus. A nyugtalanságok Szíriában még tovább tartanak, amelyek francia fennhatóság ellen irányulnak. Ismét 15 személy veszítette életét. A szíriai zsidóság körében, főleg Damaskuszban nagy a nyugtalanság. A zsidó kereskedőket kényszerítik arra, hogy csatlakozzanak az általános

sztrájkhoz, ha vonakodnának, üzletük felgyújtásával fenyegetőznek. A forgalom megbenulása folytán sokszáz zsidó család helyzete vált anyagilag válságossá, számosan éheznek. Egy ad hoc alakult segélybizottság nem tud kellő eredményt felmutatni, anyagiak hiánya miatt.

ni, mindazon kérdésekben, mely bennünket az ilők változása folytán közelről érdekelnek. Az, hogy Leon Blum-ot, a francia szocialisták vezérét, a 64 éves világtekintélynek örvendő nagy francia politikust, a „király rikkancsai” megverték autójában, holnap már olyan fordulatot hozhat, mely mellett nem haladhatunk el némán és megjegyzés nélkül. Több százezer ember tüntetett Leon Blum mellett, vasárnap a párisi utcákon és ez a tüntetés — megnyugtatólag kell hasson azokra, akik sötét pesszimizmussal néznek a jövő elé. Ez azt jelenti, hogy a nagy nyugati demokrácia, nem veszítette el hatóerejét és vitalitását, ezek azok a nagy gátak, amelyek a diktatúrák kiméletlen ezeje meg kell, hogy törjön.

Nem mondhatjuk azt, hogy bennünket

egyedül és kizárólag az érdekel, hogy a lengyel sejmében, egy képviselő a vágatási tilalom megszavazását kéri. Mit tudhatunk a percben, hogy a párisi Action Française szervezet felosztalása és a Leon Blum melletti szimpátia tüntetés nem e fog olyan kihatást provokálni, amely megoldja, a lengyel zsidóság új „gezeró”-ját.

Egy megálapítás kétségtelen: az, hogy a zsidóság sorsa Európában szorosan összenőtt a demokrácia jövőjével. Amíg az angol-francia demokrácia, biztos és szilárd alapon áll, addig nincs nagyobb baj a kelet-európai zsidóság sorsát illetőleg sem. Ma az a helyzet, hogy ez a front csak erősödött az angol választások és a francia kormányváltás óta. Kitűnő háttér ez minden zsidó sérelemnek. Amíg a mi külügyminiszterünk

óránál tárgyal az Alliance vezetőivel, amíg Flandin francia külügyminiszter a zsidókérletről tárgyal Carol királyunkkal, amíg a zsidólélek érzékeny szeizmográfja, e tekintetben közeli földrengést nem jelez, addig nyugodtan csukhatjuk álomra szemünket. A hitleri diktatúrának mértéke még nem rágalys daganat Európára testén és reméljük, hogy előbb-utóbb, a népek egészséges ösztöne le-

gyüri ezt a súlyos betegség tünetét is, Ebben kell hiszünk, ebben kell bizzunk, amikor figyeljük, a világpolitika napi történéseit. Történelmi jelentőségű nagy mérkőzés folyik most világszerte, a demokrácia és a parancsuralmi rendszer között és mi hiszünk abban rendületlenül és a jelek után ítélve, joggal is, hogy ebben a gigászi harcban, a demokrácia fog győztesen kikerülni.

Elraboltak Csehszlovákiából egy német-zsidó emigránst, majd börtönbe vetették apját és barátait

Emlékeztet még olvasóink előtt, hogy a múlt évben Jacob Bertholddal egyidőben Csehszlovákiában is elraboltak egy németet, akit Németország területére hurokoltak s hónapokon keresztül fogságban tartottak.

A múlt év áprilisában Einstein csehszlovákiai városban Lampelsberger Josef müncheni zsidó fiatalember hitlerista-ellenes propagandát fejtett ki, emiatt a németek nagyon haragudtak rá s elhatározták, hogy elteszik láb alól. Egy cseh csendőrségi gépjárművel elrabolták és áthurcolták a német határon, Münchenben pedig börtönbe vetették és a legválogatottabb kínzásoknak vetették alá.

Lampelsberger barátai azonban nem nyugodtak bele, hogy ilyen csúnyán fejezzen be az életét, hanem kampányt kezdtek abból a célból, hogy a fiatal németet kiadják Csehszlovákiának. Amikor a náciok látták, hogy Lampelsbergert nem tarthatják erőszakkal fogva, hogy mégis kezükben legyen a fiatalember, elfogták Lampelsberger édesapját, aki München mellett élt és azt mondták Lampelsberger Josefnek, hogy áttegyék a cseh határon, de ott ki kell jelentenie, hogy szívesebben ül a német börtönben, —

mintsem Csehországban szabadon. Ha ezt kijelenti és visszatér jószántából Németországba, akkor édesapját szabadon engedik.

Lampelsberger megígérte, azonban, — amikor átadták a cseheknek, mindent közreadott a lapokban és követelte, hogy nemzetközi lépéseket tegyenek édesapja szabadonbocsátása érdekében.

A német Gestapo erre irtózatos dühvel Lampelsberger németországi barátaira vetette magát. Csehországból mindegyiknek kompromittáló levelet küldöttek és amikor a postás a leveleket kézbesítette, utána megjelent a helyszínen a Gestapo és elkobozva a leveleket letartóztatta a fiatalembereket, kiket Lampelsberger édesapja mellé szintén a börtönbe vetett.

Lampelsberger József most akciót kezdett hogy a nemzetközi bíróság útján kötelezzék Németországot arra, hogy édesapját és barátait azonnal helyezze szabadlábra. — Különösen aktuális ez most, mert az öreg Lampelsbergernek és a fiatalembereknek a bűnpörét most fogják tárgyalni Münchenben és ha ott tárgyalják le a pert, akkor egész biztos, hogy valamennyiüket el is ítélik a német hatóságok.

Az angol parlamentben állandóan napirenden van a Palesztina-probléma

London. Az angol alsóházban február 10-én több interpellációt mondtak el palesztinai kérdésekben, főleg a kormány palesztinai politikáját illetően a tervbevetett korlátozások ügyében. A gyarmatügyi miniszter azonban nem adott kielégítő választ sőt több interpellációra választ sem adott. Ezért ismételt interpellációkat intéztek a kormányhoz. Wedgwood ezredes újabb kérdéseire J. H. Thomas gyarmatügyi miniszter válaszolt. A miniszter válasza nagy felháborítást keltett, főleg a Legislative Councilra vonatkozólag. Olyan kísérletnek minősítette ezt, amely a mandátum szellemének megfelelő és bejelentette azt is, hogy a törvényhozó tanács életbeléptetése királyi dekrétummal történik majd. Viszont a bevándorlás korlátozására vonatkozó válaszából arra következtetnek, hogy a tervbevetett megkorlátozásról lemondtak. Erre vonatkozólag a miniszter többek között így nyilatkozott:

— Ami a bevándorlást illeti, nincs tudomásom arról, hogy új törvényjavaslatok volnának ebben az irányban. A földvásárlás kérdésében a kormány hozzájárult egy törvény bevezetéséhez, melynek javaslatait azonban nem hozzák nyilvánosságra mindaddig, amíg a fő kormányzó le nem folytatja tárgyalásait az arab s zsidó vezetőkkel.

Wedgwood ezredes: Ugy értendő-e a miniszter válasza, hogy a palesztinai alkotmány bevezetésére vonatkozó törvényjavaslatot bemutatták a palesztinai araboknak és zsidóknak és a kormány még nem hozott döntést fölötte, vagy pedig a hozott döntés ha ez az eset áll fenn, még nem végleges?

Thomas gyarmatügyi miniszter: A fő kormányzó a kormány instrukciói alapján

és a kabinet teljes hozzájárulásával jár el minden tárgyalásnál, amelyet akár a zsidókkal akár az arabokkal folytat.

Wedgwood ezredes: Tekintettel arra, hogy a kabinet teljes hozzájárulását bírja, megkaphatjuk-e ebben a Házban ugyanazokat az információkat erről a sérelmes tervről, amelyeket a palesztinai lakosság már megkapott?

Thomas miniszter: A folyamatban levő tárgyalások mai kényes és nehéz stádiumban nem tartom üdvösnek másképpen megjelölni, a szóbanforgó javaslatokat, mint a mandátum megvalósítására irányuló kísérletet.

Wedgwood ezredes: Igaz-e hogy a kormány egy katolikus akar a jeruzsálemi városi tanács tagjává kinevezni. Rámutat arra, hogy egy ilyen kinevezés által az erőviszonyok a városi tanácsban a jeruzsálemi zsidó lakosság többség rovására tolnának el. Kérni, vajjon nem-e lesz véletlenül olyan német a kinevezendő ur?

Thomas miniszter: Információkat fogok kérni a fő kormányzótól, de már most kijelentem, hogy nem áll szándékomban beavatkozni a kormányzó szabad rendelkezésébe e kérdést illetően.

Wedgwood: Az ilyen kérdésben teljeshatalmat biztosítanak a fő kormányzónak?

Thomas miniszter: Nem. De általában csak rendjén van, ha a fő kormányzónak a birtokában szabad kezét engednek, ha jól igazgatja hivatalát.

Wedgwood: Ugy értsük ezt, hogy ez a kérdés nem érdeklődésről a gyarmatügyi hivatalról?

Erre a kérdésre nem válaszolt a miniszter.

Sulfamyl puder csak
„EGGER“

védjeggyel valódi, más gyártmány,
mint értéktelen utánzat visszautasítandó.

Kéthavi fogházra ítélték rágalmazásért a „Porunca Vremii” szerkesztőjét

Bucurestiből jelentik: Az ilfovi törvényszék most tárgyalta Ilie Radulescunak, a „Porunca Vremii” című hirhéd antiszemita lap szerkesztőjének sajtóperét. Ilie Radulescu ellen Stanciu kapitány indított sajtóperet. A törvényszék a fajvédő lap szerkesztőjét kéthónapi fogházra ítélte.

A romániai hitközségek szövetségének konferenciája Bucurestiben

Bucuresti. Még a múlt év május hó 15-én megtartott Bucuresti-i konferencián, amelyen résztvettek a romániai zsidóság valamennyi hitközségének képviselői, megalakult a hitközség egységes szervezete, az erdélyi occident hitközségek kezdeményezésére folyó hó 16-án vasárnap ismét összeültek az okiráltságbeli, beszarábiai, bukovinai és erdélyi hitközségi szervezetek képviselői, hogy egységes föderációba tömörítsék, az ország valamennyi vallási árnyalatához tartozó hitközségeket. — Az erdélyieket Dr. Fischer József v. országgyűlési képviselő Cluj, Dr. Schütz Henrik aradi hitközség elnök és Lax Salvator, az occident hitközség szövetségének erdélyi főtájkára képviselték.

Miután a szervezetek megbeszélést az alapszabályok feldolgozására vonatkozó irányelveket, konkretizáltak a kultusz-törvény regulamentjére vonatkozó álláspontjukat és egyidejűleg megválasztották a hitközségek országos szervezetének vezetőségét. A központi szervezetet Bucurestiben egy huszonöttagú tanács vezeti, amelyben tíz okiráltságbeli, öt bukovinai, öt erdélyi és öt beszarábiai delegátus képviselik. Az intézőtanács elnöke Birman Zsigmond Bucuresti hitközség elnök, míg az erdélyi hitközségeket Dr. Adorján Ármán, az occident hitközségek erdélyi szervezetének elnöke, dr. Löwy Ferenc és dr. Deutsch Ármán főrabbi, dr. Fischer József elnök és dr. Schütz Henrik hitközségi elnökök. A megalakulástól teljesen távol tartotta magát, az erdélyi orthodox központi iroda, a hitközségek országos szervezetében, nem lesz képviselője az erdélyi orthodoxoknak.

Dr. Bihari Miklós

bőrgyógyász — urológus. Diathermia, kékfény. — Ultrarövidhullámú kezelés. Rendel: 10-1, 4-8, Telefon 41989. Bucuresti, Bd. Bratianu 9. III

HETI GLOSSZÁK

A téli olimpia és a zsidók

Amikor e sorok íródnak, akkor még javában folynak a garmischpartenkircheni téli olimpiai játékok. Sok furcsa esemény történt már ezen az olimpián. Így többek között nagyon érdekes, hogy a német jégkorci csapatban — egy zsidó is szerepelt. Nem tudtak helyette jobbat beállítani. De hogyan lehet mégis, ezt a rettentő „gyalázatot“ valahogy tetszetősen beállítani? Nagyon egyszerű náci szisztémával. Aláírták a játékosokkal egy rezerválist, amely szerint kijelentette, hogy ő nem attól az apától származik akinek nevét viseli, hanem anyja titokban egy árját szeretett és ennek a tiltott szerelemnek gyönyörű gyümölcse ő — az olimpiai játékos. Jelmező ez mindenekelőtt arra a gyönyörű mentalításra, amely ma Németországban divik. Ha valakinek anyja ajsui, visszaélt férje bizalmával, akkor az „erkölcsös“ az ő erkölcsük szerint. De szomorúan jellemző ez, a fiura is, aki képes egy játékért, megtagadni apját és anyjáról bizonyítványt kiállítani, amelyért a régi időkben megkövezés járt volna és megvetés még a mai korunkban is.

És a Vezér ott trónol a játékok alatt, a tribünön. Ott ült akkor is, amikor a páros műkorcsolyázás világbajnoksága eldőlt. — Tudniillik, illetőleg illik tudni, hogy a páros műkorcsolyázás világbajnokai magyarországi zsidók. A hölgy: Rotter Baby: zsidó. A férfi: Szollás László: zsidó. Ugyazólván mind a ketten zsidók, még rezerválist sem írtak alá, amelyről az tűnnék ki, hogy hm..

A tribünön ott ült Hitler és együtt tapolt akkor amikor a Herber-Baier német pár mutatta be a műkorcsolyázás bravurjait. A németek már „elkönyvelték“ előre, hogy nekik kell győzni. És amit ők így könyvelnek, annak így is kell történni, még ha a Szollás-Rotter pár ezerszeresen jobb is lenne, mint a német bajnokjelöltek. A magyar zsidó pár nem győzhet, mert egy ki-

csit magyarok is, és mert nagyon zsidók. Mi nem hisszük, hogy a Szollás-Rotter pár győzelmét fogja jelenteni, a zsüri. Bizonyos, hogy tehetségük javát adták. És már évek óta világbajnokok, valószínűleg most is ők tudták a legjobban. Már előre jelzik a lapok, hogy a zsüri összeállítása, inkább a Herber-Baier párnak fog kedvezni. (A közben befutott eredmények valóban közlik, hogy a Szollás-Rotter pár a harmadik helyet kapta).

Csak azt csodáljuk, hogy ez a Szollás-Rotter pár miért is ment Garmisch Partenkirchenbe? Miért mentek, hiszen tudták előre, hogy igen-igen nehéz lesz a helyzetük. Vagy talán azt akarták mutatni a Vezér előtt, hogy a zsidók is tudnak csodálatosan repülni a jégen. Vagy azt, hogy a zsidó még a jég hátán is megél? Vagy mit akartak megmutatni? Hát nem tudja azt Hitler és vezérkara amugy is, hogy ők ötszáz ezer német zsidót állítottak úgy a jégre, hogy ugyancsak rajta, mintha korcsolya volna lábukon? Ötszáz ezer zsidó világbajnok van most Németországban, akik a fagyos jeges német talajon, élnek egyik napról a másikra és külön-külön világbajnokai ők a szenvedésnek és a kínlásnak. Minek olimpiai bajnokság, amikor „jégre tette“ a német zsidóságot Hitler és vezérkara?...

A lengyel zsidóság vágatási tilalom előtt

Nagy zsidó dráma játszódik le a lengyel határokon belül. Több mint három millió zsidó vivja élet-halál harcát, a lengyel despotizmus és antiszemita áramlat ellen. Kenyérkereseti lehetőséget lassankint kicsavarják kezükből és az amugy is nagyrészt

Togal
gyorsan és biztosan hat
RHEUMA / KÖSZVÉNY
ISIASZ, GRIPPA, IDEG-ÉS FEJFÁJÁS
és minden más hüléses megbetegedésnél
idült esetekben is meglepő eredmények!
A Togal kiküszöböli a szervezetből
a káros bomlási termékeket.
Csalájon egy komoly Togal-kurát.
Gyógyszertárakban és Drogeriákban.

Dr. Büchler Sándor

JÓZSEF CSÁSZÁR ÉS A ZSIDÓK

A Habsburg-házból való uralkodók közül senki sem törődött annyit a zsidóság ügyével, mint második József, a kalapos király. Ha elődei érdeklődtek is néha-néha a zsidók iránt, úgy ezek a „figyelemnek“ inkább kárát látták, semmint hasznát. Mert a rájuk forduló tekintet többnyire haragos volt, a fejükre nyújtott kéz igen gyakran előbeszoritott. József ellenben rokonszenvébe fogadta a társadalomnak ezt az elgyötört osztályát és jóindulatát tisztelettel kormányozása alatt egyetlenegyszer sem vontta meg tőle. Egész igyekezetét odaterelte, hogy fejgyenesítse az elnyomott zsidóságot. A zsidók érdekében közzétett rendeletei arra vallanak, hogy fokozatosan óhajtott „megjavítani“ a zsidókat.

II. József valóságban úgy nevelte a zsidókat, mint ahogy a gyermekeket szokás. Először arra oktatta őket, hogy tisztán, érthetően, helyesen beszéljenek. Rendszeres „regulációjában“, melyet 1783 március 31-én bocsátott ki a helytartóság, ki akarja kiküszöbölni a német-zsidó nyelvjárást a gyakoribb közhasználatból. Nyelvi tisztaságot kívánt tőlük a mindennapi érintkezésben, a templomokban és iskolákban. 1784-ben megkérdezte a magyar zsidókat, hogy nem akar-e közülük valaki héber nyomdát alapítani, mert az idegenből való héber könyvek behozatalát megtiltotta nekik. Az óbudai hitközség erre azt a választ adta, hogy hasznos volna egy héber nyomda, de senki sem vállalkoznék alapítására, mert nagy tőkét

igényel és Budán, a Várban az egyetemenyomda amugy is készit már héber könyveket.

II. József császár, aki a „tisztá héber“ nyelvnek terjesztését óhajtotta, maga is értett valamit a héberhez. Fessler, a magyarok történetének írója közli (Fessler's Rückblicke auf seine 70-jährige Pilgerschaft, Borszló, 1824), hogy a császár 1787 május 15-én Lembergben beszédbe ereszkedvén vele közte és II. József közt a következő párbeszéd folyt:

— Min dolgozik, tanár ur! — kérdezte a császár.

— Egy héber bibliai antológiát írtam — feleltem és átadtam a könyvet.

A császár elővette a könyvet és olvasni kezdte szefard kiejtéssel: Berésit bara... veruách Elókim meráchefet... Lássa így tanítottak engem olvasni fiatalságomban. De mondja csak a ruách Elókim alatt tényleg a szentleket kell érteni?

— Őszintén felelek felség — mondtam. En nem látok mást a ruách Elókimban mint a héber nyelv egyszerű kifejezését arra, hogy „Isten szelleme“. A régi zsidók, akiknek Mózes könyvét írta, semmiképp sem gondolhattak a szentháromságra, vagy szentlélekre.

A császár bólintott:

— Örvendek — kezdte újra, hogy nem csak szorgalmas, hanem gondolkodó embernek is megismerhetem. Kineveztem önt az ország összes zsidó könyveinek cenzorává. Helad a zsidóság valamiképp a német kultúrában?

— Talán jobban haladna, ha Felséged cenzorjogaimat kibővítené; kegyeskednék.

— Hogyan?

— A zsidók törájuk alá egy Rasi nevű

minden nő álma

Molnár és Moser
kölniviz
Legtartóbb illat! Éltés hatás!

„luftmenschek“-ből álló zsidó tömegek renki kívüli nélkülözések elé néznek. De a megváltozhatatlanba vetett hitük s vallásuk iránti mélyeséges ragaszkodásuk mindenkor elég lelki-erőt biztosít számukra, hogy tovább bírják a nélkülözéseket és a keserves hétköznapi kinos egymásutánját. Eppen ez a sztoikus nyugalom, ez a hitbeli nagy erő, „provokálja“ ki azokat a zsidóellenes intézkedéseket, amelyek ugyazólván „halálos“ csapást akarnak mérni a zsidóságra.

Prystor volt miniszterelnök özvegye, aki sejm-képviselő törvényjavaslatot nyújtott be a napokban, amely azt kéri, hogy tiltsák be a rituális vágást. Jól tudja a javaslatot betervező és a mögötte álló anti szemita közvélemény, hogy ezzel egyszerre két hatalmas csapást mérnek a lengyel zsidóságra. Egyrészt, a rituálék be nem tartása nagyobb csapás volna számukra, mint egy pogrom is, másrészt ezzel teljesen tönk re silányítanák a lengyel zsidóság szervezeteinek anyagi bázisát. A törvényjavaslat

magyarázó kommentárját nyomtatják, melyet a közönséges zsidó nem ért meg. Nem lenne jó, ha törülném ezt a Rasit és ezabandna őket arra bírni, hogy helyette Mendelssohn Mózes német fordítását nyomassák!

— Ez nem járja — mondta a császár — Mendelssohn naturalista és vallástalan volt és én nem akarom, hogy zsidóim szabadgondolkodók legyenek.

Ez történt a lemergi audiencián. De a császár rosszul ismerte a zsidókat. A Mendelssohn-fordítás, melyet a császár nem rokonszenvezett, e párbeszéd után már két év múlva Obudán is használatban volt. Mikor 1789 november elsején az óbudai zsidók halálistentiszteletet tartottak, mert a császári seregek győzelmét arattak a török fölött: a 27., 144., 35. és 76. héber zoltárokat bizony Mendelssohn fordításában olvasták fel.

A császár halála után tovább élt a zsidó, melyet ő ki akart gyomlálni a zsidóságból. Hogy milyen könyveket használtak a zsidók leginkább mutatja a magyar helytartóság 1800 jul. 22-i rendeletéhez csatolt lajstrom, melyet a galíciai kancellária állított össze. Ez a lajstrom nagyobb részét yiddis nyelvű könyvből áll. A helytartóság tudni kívánja, hogy használnak-e a zsidók az iskolákban és templomokban egyéb könyveket is? Az óbudai és abonyi hitközségek ezt vájaszolták, hogy annyit a lajstromon kívül használt könyv, hogy egész könyvtár lehetne ezekből a helytartóságnak felküldeni. A szerény pesti hitközség ellenben úgy nyilatkozott, hogy a lajstromba foglalt könyvek kivül csak „Siderl Machzer und das Alphabet“ című könyveket használják az iskolákban és templomokban, egyebet nem.

zerint a vágási illetékek jelentékeny mértékben fokozzák a termelési és fogyasztási árak közötti különbséget. Nagyon tetszetős forma ez annak, a lengyel polgárságnak amely lelki beállítottságában sohasem színt meg antiszemitának lenni.

Február 13-án Varsóban országos összejövetejt tartottak a lengyelországi rabbik és általános bójtót rendeltek el a lengyelországi zsidóság számára. A parlamenti zsidó képviselők megkezdték a parlamenten belül és azon kívül is a törvényjavaslat ellen harcolni.

Elgondolni is mily rettenetes, hogy éppen úgy mint Németországban, a lengyelek is, többre értékelik azt, hogy az ökör és tehén „fájdalommentesen” kerüljön a megsemmisülésbe, mint három milliónyi polgárnak a legszentebb érzése.

Micsoda ferdesége ez korunknak, milyen hihetetlen gazsága ez a hipokrata s embertelen szellemnek, amely ma csaknem az egész világot uralja. A vágatás betiltása a legnagyobb csapások egyike volna, amely a lengyel zsidóságot érhetné. Ez a bázis az, amelyen felépül az egész zsidó vallási felépítmény és emellett — a hitközség anyagi bázisának is fundamentuma ez a javaslat.

Mi csak szomorúsággal és kétségbeesett együttérzéssel tudunk lengyel testvéreinkre gondolni, a világ zsidóságának ősi rezervoárjára, akik amellett, hogy a szükös kenyert is naponta kicsavarják kezükből, még zsidó létük legfőbb atributeumának megsemmisítésével is szembe kell nézzenek. Mi bizunk azért az örök igazságosságban, meg abban is, hogy a nagy csapások esetén, közel van a segítség is. Mi hisszük azt, hogy ez a rettenő „gezéró” a hárommilliónyi lengyel zsidóság feje felől elhárul és továbbra is élhetnek, keserves életkörülmények között a bus lengyelek honában, amelyben a még busabb zsidók milliói élnek, keservek, kínok és keserves gondterheltséggel, bizván az égiekben, amely nem hagyja el soha azokat, akik hisznek benne.

A német hála bizonyítéka

Nyolcvan palesztinai német kolonista elutazott Németországot meglátogatni. Elmentek, hogy átadják Hitlernek a palesztinai németiség üdvözlését. Most visszatértek Palesztinába és magukkal hoztak három kampószeres zászlót, amelyet Hitler személyesen adott át nekik, hogy vigyék el Jeruzsálembe, Hajfába és Saronába.

Ezek után érthető, hogy pár nappal ezelőtt megjelent két idős tekintélyes német kolonista a „Thuvah” zsidó fogyasztási szövetkezet helyiségében és kérték, hogy többé ne szállítsanak nekik árukat, mert bár nagyon megvannak elégedve, félnek attól, hogy kiközösítik őket a német nemzet szociálisták, ha továbbra is üzleti összeköttetésben fognak állani a zsidókkal.

El most történt szomorú események kapcsán megemlíti a palesztinai lapok a következőket. Amikor az angol csapatok megszállták 1919-ben és 1920-ban Palesztinát, akkor a csapatok parancsnokai kiutasították az országból a német kolonistákat, mert azok akkor is még német állampolgárok voltak. Ekkor felajánlotta az angol kormány a cionista szervezetnek hogy az elhagyatott de jó helyen levő német kolonistákat vegyék át, igen olcsó áron mert nem szeretnék hogy a németek visszajöjjenek. A zsidók ezt a különben igen kedvező ajánlatot visszautasították azzal a motiválással, hogy nem akarják a németek tulajdonjogát elkönfiskálítani. Sőt azon fáradoztak, hogy a német kolonisták visszakapják földjeiket. És míg a németek visszajöttek, a zsidó chalucok kimentek a majériás terméketlen területekre, hogy ott építsenek új országot. Követ törtek a tropusi nap alatt, de a nekik felajánlott német tulajdonokhoz nem nyultak. A zsidó verejték természetesen busásan kamatozott a németeknek is. Ma százszor többet ér földjük, mint ért egykoron.

És mi az eredmény, ezért az emberi gesztusért? Az, hogy elmennek hódolni Hitlerhez és kampószeres zászlókat hoznak a zsidók országába. És rottentó bosszút esküsznek azok ellen, akik a zsidók földjén, — zsidókkal érintkeznek. Ez a német becslés, ez a német hála, ez a német emberieség!

Teutonok, ős vad teutonok ők a Rajna mentén éppen úgy, mint Jordán partjain...

Junian nem antiszemita, de a zsidó párt ellen harcol

Junian radikális agrárpártja gyűlést tartott Bucarestben. Ezen a gyűlésen a pártelnök nagy beszédet tartott, amelynek belpolitikai vonatkozásait nem taglaljuk. Ellenben beszélt arról is, hogy filo-, vagy antiszemita-e ő és a háttamögött álló párt. — Nagyon röviden precizizozta és definiálta, az antiszemitizmus lényegét. — Ez a gyűlésre alapozott mozgalom, a szerencsétlen gazdasági helyzetre hivatkozik, holott en-

nek előidézésében mindenki részes, aki ma a nacionalizmus lobogóját fennen lobogtatja. Azzal vádolnak bennünket, hogy filozsemíták vagyunk. Ezt visszautasítjuk, de egyben megállapítjuk, hogy nem is vagyunk antiszemiták. Az ország védői vagyunk és ezért egyetértést hirdettünk az ittléző népek között nyelvre és vallásra való különbség nélkül.

Amit eddig mondott Junian, az szabatos, érthető és elfogadható. Nem is kell, sőt nem szabad, hogy filozsemita legyen, egy román párt, elég, ha objektív, s az egyenlő elbánás álláspontját teszi magáévá.

Ebben hibáztatnunk kell azt, amit ez után mondott a Zsidó Párt. Hogy úgy mondjuk: egy kissé zavaros, amit ezzel kapcsolatban beszélt. Azt állítja Junian, hogy a zsidóknak nincsen szükségük egy külön párt. „Talán félelemérzés, amely elkülönítésre ösztönöz?” kérdi Junian. „Mi a Zsidó Párt ellen a regátbli zsidó szervezet ellen és a kisebbségi pártok ellen küzdünk, mert különálló szervezeteket jelentenek az országban és azzal fenyegetnek, hogy egymás között fognak harcolni.”

Ezt mondta Junian és csodálkozunk kell. Mert amit a zsidó pártról és általában a kisebbségi pártokról mond, annak nincsen sok értelme, abban nincsen — logika. Hát, hogy gondolja Junian volt miniszter ur, a radikális agrárpárt tehetséges elnöke? Ugy képzeli el, hogy a zsidók egyáltalán ne szervezkedjenek, mert azt ő nem szívesen látja. Hát iratkozzanak tadján be egyes nagyhatalmu pártokba? És huzzanak éppen úgy széjel, mint a többségiek? A zsidók között csunya eredménye volna ennek a testvérharcnak. Hiszen akkor az a kereskedő aki olyan intézettől kap kölcsönt, amely egy párt érdekeinek a szolgálatában áll, csak úgy folyósítaná ezt, ha arra a pártra szavaz, amelyet ő jónak lát. A másik iparos, csak úgy kapna meg bizonyos munkát, ha a másik pártnak tagja. Ekkor következne be az, amit most hibáztat Junian. Akkor valóban volna testvérharc a zsidók között és olyan zűrzavar támadna soraink között, amelytől az ég óvjon. Mennyivel emberibb, gerince sebb és okosabb, ha a zsidó nem tolong be más pártokba, hanem kimondja nyíltan, hogy mint zsidók akarunk szervezkedni és hisszük hogy ebben a nyílt kiállásban jót és dicséretet fognak találni a különböző párt emberek. Mi elhiszük Juniannak, hogy nem antiszemita és hogy nem is filozsemita. De ha nem antiszemita, akkor csak hagyjon meg bennünket szervezkedni, a zsidó párton belül és ne kárhoztassa azt — mert ebben igazán nincsen igaza...

Az ezüst tórákorona története

Hosszu ideje tartó per ért a napokban véget: a lengyel likvidáló bizottságnak sikerült visszakapni a bécsi császári múzeumból a „Karlskrone” néven ismert gyönyörű tóraékszert, mely a háboru idejében került furcsa módon Bécsbe, s most végre visszakerült a régi helyére a bródy-i zsinagógába.

A nagyértékű műkincs vándorlása és visszakerülése: érdekes epizódja a háborus romantikának és megérdemli, hogy feljegyeztessék a zsidó krónika lapjaira.

1916-ban, a világháboru kellős közepén Bródyt kiűritették a visszavonuló orosz csapatok s az osztrák-magyar haderő vonult be a sokat szenvedett városba.

Egy nap a bródy zsidó hitközség irodájába egy tisztiszolga állított be és arra kérte Holzager titkárt, menjen ki az utcára, mert két tiszt szeretne vele beszélni. A tisztok (egyikük Adam professzor, hadifestő volt) közölték vele, hogy Károly főherceg trónörökös el fog látogatni a városba de mivel a szokot-termet, ahol a főherceget fogadják, nem tudják méltóan felkészíteni, arra kérik a hitközséget, adja kölcsön gyönyörű szőnyegeit, tórafüggönyeit és ókszerét az ünnepi alkalmra.

A titkár a tisztet elvezette a templomba, amely bizony kopáran disztelenül festett. De csak azért, mert az oroszok bevonulásának hírére az előjáróság a templom padlózata alá rejtette a drága holmikat. A két tiszt szemé-szája élájt a csodálkozástól, főleg amikor meglátták a zsinagóga legszebb darabjait: a híres kardinális terítőt, melyet állítólag egy biboros adott a hitközségnek, hogy ezzel terítsék be az asztalt, (almemort), amelyen a tóráz szokták fejelesni. A tisztok kiválasztották a legszebb darabokat köztük egy gyönyörű ezüst tórákoronát melyet a titkár, hogy minden feltűnést elkerüljön felrakott egy közönséges szekérre, fekete kendővel takarta le a mérhetetlen becsü holmikat, úgy hogy azt hihette mindenki, hogy valami szegény, árva ember hajttestét viszik ki kocsin a temetőbe.

A trónörökös fogadtatása ünnepélyes kezek között zajlott le. A főherceg szóbaállott a terembe összegyűlt notabilitásokkal s amikor a zsidó hitközség vezetőségét bemutatották neki, a trónörökös elragadtatva gratulált nekik a remek műkincsekhez.

— A korona nagyszerű, pompás, — mondotta — a bécsi Hofmuseumban volna a legméltóbb helye.

Az előjáróság kövémeredten hallgatta a főherceg rajongó elismerését, amelyből, mint ha az erőteljesen hangsúlyozott kívánság csendült volna ki. Röviddel utóbb meg is in-

dult Bécs feje egy láda, — természetesen a legszigorubb őrizet mellett — hogy a Hofmuseumba vigye a bródy-i zsidók egyik leggyönyörűbb ereklyéjét: egy tórákoronát, mely ugyan nem volt az, amelyet a trónörökös megjelölt (mert attól semmi szín alatt sem várt volna meg a község), hanem éppen olyan drága, művészi ötvösmunka volt mint az előbbi.

A Hofmuseum igazgatóságától meg is érkezett Bródyba a hálálkodó levél.

A világháboru befejeztével, amikor Lengyelország visszazerezte önállóságát, megindultak persze a tárgyalások a lengyel javak megszerzésére és gróf Miciński, a krakói képzőművészeti akadémia igazgatója felhívta a közfigyelmet a bécsi udvari múzeumba szállított tórákoronára. A lengyel likvidációs bizottság nem nagyon törte magát a klasszikus becsü műkincs visszazerezéséért, s most amikor a korona visszakerült Bródyba, azt kívánták, hogy Bródy község maga gondoskodjék a transport költségeiről. Nem csekély összegről volt szó mert a biztosítási költség is hálátlanul magas volt az összes kiadásokat azonban fedezte egy gazdag berlini zsidó, úgy hogy Steinberg bródy rabbi fia most végre, a hitközség legnagyobb öröme, hazahozta 13 esztendő távollét után a híres „Karlskrone-t”.

Egységesen nyilatkozzék meg Románia egymillió zsidósága a bucarestii legfelsőbb zsidó tanács mellett

Lapunk más helyén megemlékezünk arról, hogy a romániai zsidóság legfelsőbb tanácsa megtartotta első ülését V. Filderman dr elnökletével, amelyen a többi vezetőségi tagokkal együtt megárgyalták az összes aktuális zsidó kérdéseket és a további szervezésre vonatkozólag is történtek előterjesztések. Természetes és minden romániai zsidó előtt indokolt, hogy most, amikor nem állunk kirívó zsidóellenes esemény előtt, vagy után, de még parlamenti választások előtt sem, hogy éppen most a nyugalmi napokban kell meginduljon az az egységes szervezési munka, amelynek másfél évtizeddel ezelőtt kellett volna megkezdődni, de sok gátló körülmény folytán csak most jutott a romániai zsidóság abba a helyzetbe, hogy valóban megkezdje egységes frontjának erős kiépítését.

Mostanig úgy harcoltak a zsidóság érdekében az egyes zsidó csoportok, mint ahogy az abesszinek szoktak: úgynevezett guerilla-harcmodor volt az, amely nem volt méltó a romániai zsidósághoz, sem ha számarányát, sem ha tekintélyét és súlyát országos és világviszonylatban tekintetbe vesszük. Milyen furcsa és talán a szónak némesebb értelmében „komikus” volt, amikor egy-egy eseménykor a hivatalos körök előtt megjelent egy cionista csoport nevében a küldöttség, utána egy órával az Uniunea egy deputációja. Ma nyilatkozni mint kompetens és „egyedüli” hivatott szószóló az egyik csoport, holnap a másik. Ma a cionisták, holnap az UER, egyszer az ortodoxok, másszor az occidentek, majd a spanyolok, vagy a besszarábiaiak, vagy a bukovinaiak. Beismerjük, hogy nagyon nehéz helyzetbe lehetett egy felelős román politikusnak, amikor dönteni akart. Kinek higgyen, ki a kompetens, ki az, aki mögött az igazi tömegek állanak?

Es most végre megoldódott a nagy probléma! Ha azt fogja kérdezni egy államférfi, hogy ki az, akivel tárgyalnom kell zsidó ügyekben, akkor megkaphatja a választ: ime ott van Bucarestiben a „Legfelsőbb Tanács”, ez a reprezentáns, ez hivatott arra, hogy nevében tárgyaljon és ha kell tiltakozzon.

Igen ám, nevében tárgyalhat és tiltakozhat, de milyen kérdésekben, fogja kérdezni az aggodalmas ortodox, az asszimilációtól féltő cionista, a maga nyugatosságát félő „neológus”. Ha pedig ez a kérdés felmerül, akkor erre megadhatjuk a választ, azt a választ, amelyet minden gondolkodó zsidó ha nem elfogult, feltétlenül meg tud adni önmagának is.

A legfelsőbb tanács mikéntjéből önként adódik, hogy itt csupán két kérdésről lehet szó: gazdasági és politikai szempontból képviselheti a zsidóságot kifelé ez az ujonnan alakult tanács. Amikor szélsőséges elemek jogfosztást akarnak elkövetni, amikor a zsidóságnak valamilyen intézkedéssel kapcsolatban kell hallatnia szavát, akkor ott kell álljon egy egységes zsidó képviselő, amely azonnal kijelentheti, hogy

mi vagyunk a romániai zsidóság reprezentánsai és amit mi mondunk, azt egy millió zsidó zsidóval azzal, hogy megbízatása nem papírtétel, hanem igaz valóságban nyugszik.

Ugyancsak ez a helyzet gazdasági kérdésekben. Ha van egy törvényjavaslat, amely a zsidóság eminens érdekeibe ütköznék, mint például a Roman Valér-féle kereskedelmi és ipari törvényjavaslat, akkor ott kell álljon en garde, a „Legfelsőbb Tanács” és az egységes romániai zsidóság hangját kell hallassa. Itt nem lehetnek külön ortodox, vagy cionista érdekek, itt nem létezik külön erdélyi, külön

bukovinai, vagy besszarábiai, de még külön ó-királyságbeli érdek sem.

Ezért nem értjük egyes kis rádiusszal bíró erdélyi ortodox körök „tiltakozását”, amely már is aggodalmaskodik és fél, hogy a „Trennungsorthodoxie” ideája veszélyben lehet. Ezeknek csak egyre hivatjuk fel figyelmüket. Tekintsenek Németországra. Ott van annak az ortodoxiának szülőháza, amelynek zászlajára esküsznek és azok is elismerik, hogy vannak zsidó problémák, nagyok és súlyosak, amelyek egységesen érdeklik a zsidó tömegeket és ahol a vallási különbözőségnek semiatféle formája nem lehet mérvadó. Ők már tudják, hogy vannak ilyen nagyfontosságú kérdések, ahol eltörpülnek azok az apró és efemer értékű tárgyalások, amelyek belül a zsidóság benső keretei között lehetnek nagyon fontosak, de kifelé, a külvilágot nem érdeklő események. Egy a lényeg: olyan egységesen, olyan mindent elsöprő ércfalánként kell együtt állni sokizben a romániai zsidóságnak, ahogy példának okáért együtt haladt nemrégiben a világ legvallásosabb ortodoxiája a palesztinai „Legislative Council” kérdésében. A mi országos „Legislative Councilünkben” legalább olyan egységesnek kell lennünk, ahogy a palesztinai angol kezdeményezésre megalakítandó legfelsőbb tanács ügyében egységes volt a világ zsidóságának tiltakozása.

KIK VEZETIK A LEGFELSOBB TANACSOT?

Egyelőre amíg megfelelő alkotmányos formák között végleges formát nem ölt a reprezentáció, addig háromtagú vezetőség végzi a nagy és felelősségteljes munkát.

Az egyik elnök: dr Niemerover grand-rabbi. Az ő mai helyzetét a zsidóságon belül és kívül, nem kell sok szóval jellemeznünk. Sokkal törénelmibb egyéniség ő, minthogy egy-két sablonos szóval emelhetnénk pozíciójában. Talán az a négy revolvergolyó, amelyet néhány héttel ezelőtt irányított szívének a merénylő, adja legsattanósabb választát annak, hogy ki a legexponáltabb ő az, aki valóban reprezentálja a romániai zsidóságot. Nem azért, mert grand-rabbi és nem is azért, mert ő a zsidóság jogszerűtlen szenátora a szenátusban. Hanem multja, jelenje, alkotásai és eddig kivívott pozíciója automatice emelik őt erre a piedesztálra.

Az ügyvezető elnök: dr V. Filderman. Az ő neve is összeforrott a romániai zsidóság multjával és jelenével. De azért nem árt, ha róla rekapituláljuk azt, amit addig tudtunk.

Dr Filderman 1884-ben született és kora ifjúságától kezdve éharcosa volt az ó-királyságbeli zsidóságnak. Harcolt már az „Uniunea Evreilor Pamateni”-ben, amely a zsidóság egyenjogúsításáért harcolt.

A későbbi „Uniunea Evreilor Roman” szervezőjévé lett és 1924 óta az örökemlékü nagy harcosnak, Adolf Stern dr-nak utóda.

KOPROL neve egymagában is garancia a minőségért. Ügyeljen, hogy a KOPROL név a csomagoláson rajta legyen!

1927 óta tagja a parlamentnek és mindenkor, mindenhol harcolt sokszor élete kockáztatásával a zsidóság jobb jövőjéért. Legfőbb műve sok ezernyi cikk és beszéd mellett az „Adevărul asupra Problemi Evreisti din Romania” in Lumina Textelor Religioase si a Statistici” amely 1925-ben jelent meg.

Jellemző arra a pozícióra, amelyet a világ zsidóságának szemében betölt, hogy Louis Marsall, az amerikai zsidóság volt vezére azt írta róla, hogy „Európa egyik legképzettebb és legtekintélyesebb zsidó politikusa”. A „Der Tog” amerikai nagy lap azt írja, hogy egyik legértékesebb európai zsidó politikus. Já szónok, világos koponya, európai értelmesség vett nagyság.

Abszolút tekintély, legméltóbb arra, hogy ügyvezető elnöke legyen a romániai zsidóság legfelsőbb tanácsának.

Az elnökség harmadik tagja: dr Fischer Tivadar. Őt sem kell a mi olvasóinknak bemutatnunk. Eltekintve attól, hogy nála család tradíció az, hogy a zsidóságért áldozni kell és áldozni is tud, ő maga 1918 óta vezére a erdélyi zsidóságnak. Ugy is mint régi kipróbált cionista, ugy is mint képzett politikus, kiváló nyelvtudásával, imponáns exteriőrjével, anyagi függetlenségével határozottan a legméltóbb arra, hogy a triumvirátus tagja legyen.

Meg kell említsük azt is, hogy dr Niemerover grand-rabbinak, mint Fildermannak nemzetközi zsidó relációkban is kiváló híruk van, ismerik őket a legmértékadóbb párisi, londoni és más centrumokban élő zsidóság vezetői is.

A romániai zsidóságnak tehát jelenleg az az érdeke, hogy a vezetés maradéktalanul és előlegezett bizalommal tétessék le V. Filderman dr kezébe, akinek nemcsak belpolitikai viszonylatban, de külföldi relációkban is megfelelő kapcsolatai által a romániai zsidóság ugy jogokban, mint tekintélyben csak nyerhet.

A Legfelsőbb Tanács megkezdte működését. Nem mondhatunk egyebet ennél a startnál mint azt, hogy legyen működésük áldásos és eredményes az összes romániai zsidóság üdvére és javára!

— Több milliós magánvagyonnal rendelkező, 27 éves előkelő társadalmi állású diplomás mérnök, nagyjövendű műszaki vállalat tulajdonosa, beszél román, magyar, német és francia nyelven, hozzáálló intelligens, megfelelő hozománnyal rendelkező utillány ismeretséget keresi házasság céljából. Megkeresések pontos címmel, fényképpel és hozomány megjelölésével lapunk kiadóhivatalának címére küldendők. A legteljesebb diszkréció biztosítva. Válasz bélyeg melléklendő.

Ha őszül a haja, használjon Farkas-féle

hajregenerátort **Ara 50** lei.

Kapható: FARKAS ISTVÁN

„APOLLO” Drogeriájában
„CORSO” illatszertárban

ORADEA, a Banca Romaneascával szemben. Postai szétküldés naponta.

Látogatás Berlinben

A megváltozott Németország arca

Kurfürstendamm ~ Grenadierstrasse.
»Unter den Linden«

Irtó: TUNKELER

Sétálni megyünk a Kurfürstendammra. „Sétálni” ez túl egyszerűen hangzik. Egykor — valóban sétáltunk itt, de most úgy érezzük, hogy jobb volna mielőbb túl lenni és ijedten nézünk körül. Ugytetszik, mintha valamikor a Kurfürstendamm szélesebb élénkebb és szebb lett volna. Ma halott a Kurfürstendamm, akkor is amikor felgyuladnak a kápráztató neonsövek, amikor az autók klaxonjai bugnak és amikor a kirakatok csillognak az esti fényözönben. Mindenre ránehezedik valami megmagyarázhatatlan teher. És kevesebb ember is járka itt — Látja — mondja egyik kísérőm — meg lehet olvasni az embereket az uccán. De másképp volt ez valamikor....

Akikkel találkozunk, azoknak az arca komor és gondterhelt, mintha folyton azt kérdeznék, hogy vajon mi lesz? Már senki sem oly magabiztos, mint egykor volt. Gyakran látjuk zsidó arcokat. Ezek az arcok elkinzottak és nehéz gond tükröződik rajtuk. A lelógó karok, a tévelygő szemek azt kiáltják némán, hogy mily bizonytalan a holnap, vajjon nem-e kell majd kolduskenyeret enniem és a nagy kérdőjele: Hova menjek? Vajjon melyik menekültügyi bizottságnál jelentkezem?

Elmegyünk az ismert „Romanischer Café” előtt, amely egykor törzstalálkozó helye volt a művészeknek, íróknak és a többi intellektuelleknek. Belopódom, de csupa ismeretlen arcot látok, a hangulat barátságosan számomra. Nem is olyan régen a szellem és az igazi élet uralkodott itt. Einnél az asztalnál egy színész deklamálta „Mefisztó”-t. A másiknál a híres író mondott el érdekfeszítő történeteket. A nagy filmrendező képeket mutatott. És népek sorsát tárgyalták itt meg, mozgalmak jelentőségét vitatták. Itt alakultak pártok, áramlatok kristályosodtak ki és likvidáltak.

Elmentünk a volt Solém Aléchem klubjához. Mély sóhaj hagyja el ajkamat. Elbucszom barátaimtól és egyedül megyek tovább a Grenadier-strasse felé.

Hogyan nézhet ki, „az alacsonyrendű és közönséges fajta” uccája? Mily meglepetés! Valóban megkapta azt a karakterét, melyet annyira kívántak a nácik. Gettohangulat lett urrá ebben az uccában, az újraéledt gettó minden megnyilvánulása látható itt.

Belépek egy zsidó vendéglőbe. Zsidók ülnek itt és esznek. Közben halkán beszélgetnek. Megvárom, amíg elmennek a vendégek, hogy beszélgethessek a vendéglőssel. Asztalomhoz jön és beszélgetni kezdünk. A vendéglős nagyon közlékeny.

En: Hogy megy Önnek az utóbbi időben?

Ó: Nos — igen...

En: Hogy érzi magát a Grenadierstrasse, az új rezsim alatt?

Ó: Ami azt illeti...

En: Vannak Önnek náci látogatói is?..

Ó: Hm... hm...

En: Okoznak önnek nehézségeket?

Ó: hm... hm... hm...

E tanulságos beszélgetés után elhagyom a vendéglőt és tovább megyek a Grenadierstrassen. Gettófalak, gettókapuk még nincsenek itt, de a lelkekben már úgy érződik, hogy egy széles, nehéz és nyomásgólyos levegő-fal vesz itt körül mindent.

Innen még elmegyek az „Unter den Linden”-re, hogy ott is körülnézzek. Hideg, kemény eső csapkodja arcom. Minden oly sötét és komor. A szürkeségben a szobrok és épületek csak szilhuettjeiket mutatják. Őztek nincsenek itt, csak szobrok és emlé-

oszlopok. Itt Alexander Humboldt ott Goethe Schiller.., úgy állnak ott, mintha az egész világ elhagyta volna őket, szürkén és szomorúan, mintha vágyódnának valamire. Be kellene fedni őket fekete lepellel, amíg eljönnek a jobb idők.

Ezek a gondolatok kergetőztek agyamban. Vagy ki tudja? Talán Humboldt magáévá tette volna a fajteóriát, lehet, hogy Schiller megírta volna a „Kabale, Liebe... und Rassenschande”-t és Goethe másképpen írta volna meg a Faust-ot is. Faust, a fajtiszta germán — oh jaj nekünk — a zsidó Mefisztó kezeibe került volna és eladta volna neki a lelkét! A zsidó Mefisztó eladja neki a Margarét-ot, a zsidóleányt és szegény Faust, elköveti a fajgyalázás rettentő bűnét, amiért a gyűjtőtáborba kerül... s ezzel eleget tettek a nemzetgyűlölet szociálista jog szokásnak és törvénynek...

Valószínűleg így is történt volna. Lehet séges. Lásd Knut Hamsun esetét....

Kisietek a vasútállomásra. Boldog az, aki a könnyek völgyét mihamarabb elhagyhatja. Milyen sok zsidó lenne boldog, ha beülhetne egy vasúti kocsiba és elmehetne innen messzire. A vagonban csend van. Nem beszélnek. A zsidók nem mernek beszélni, az árjaknak nem szabad velem beszélni, — mert zsidó vagyok. Így ülünk csendben és csupán ártatlan témák felett folyik a disputa... a kenyérgyűről... a drágaságról...

A határhoz érünk. Dánia. Mintha rettentő súly esett volna le vállainkról. Hátunk mögött hagytuk a szurkot és kénkövet. A németek is fellélekzenek. Most már lehet beszélni, mély lélekzetet venni. Hát mégis van még ország, ahol szabad nyugodtan beszélni, ahol ember lehet ismét — az ember, ahol nem kell rettegni. — Ilyen érzésekkel hagyta el az ember egykor a cári Orosz-

Igy néz ki, akit beteges fájdalom kínoz

Minden józan ember igyekszik minél előbb megszabadulni a szenvedésétől.

LINYCOL

használata az érzékeny helyen, eltávolít minden fájdalmat, legyen az reuma, köszvény, ischias vagy fejfájás. LINYCOL azonnal visszaadja erőnket. Hatása biztos. Kapható minden gyógyszertárban és drogueriában.

szag határát. És akik elhagyták a határt, nyugodtan mondhatták: Boruch seporani.. Áldassék annak neve amiért megszabadultam... és méghozzá egy cifra káromkodás felét...

Kinyújtózkodunk, mintha rossz álomból ébredtünk volna. A nyomás megszűnt, hiszen ismét emberek közé kerültünk!....

„Lord Reading, az igaz zsidó és nagy angol hazafi”

Az angol felsőház elbucszította az elhunyt zsidó alkirályt

London. Az angol felsőház gyászünnepélyt rendezett elhunyt tagja Marquis of Reading, India volt alkirálya tiszteletére — érdekes ezzel kapcsolatban hogy az elhunyt államfőről nemcsak mint nagy angol hazafiról, hanem mint igaz zsidóról is emlékeztek meg a szónokok. Mind a három angol párt reprezentánsa szólalt fel, hogy méltassa Marquis of Reading egyéniségét és a brit birodalom iránti érdemeit.

Az első szónok Viscount Halifax volt, titkos pecsétőr, India volt alkirálya. Megilletődött szavakkal emlékezett meg Marquis of Readingról, aki a kormányzat különböző szféráiban fontos szerepet töltött be és jellehet minden idejét és energiáját a brit birodalom ügyének szentelte, mégis volt ideje és munkakedve, hogy zsidó testvéreit is képviselje.

A felsőház munkaspártjának a vezetője lord Snell mint politikai vezető államférfit

és alkirályt jellemezte Reading márkij. Ő is utalt az elhunytnak a zsidósággal szemben való nagy érdemeire és kifejtette hogy a zsidók a széjjelészóródottság minden országában joggal voltak büszkéek arra a pozícióra, amit az elhunyt eltudott érni.

Lord Gainford a liberálisok vezére, szintén kiemelte Lord Readingnak a zsidó valláshoz való szenvedélyes ragaszkodását és a zsidó nép iránti hűségét. Gyűlölte a túrelmetlenséget s az üldözés minden fajtáját és természetesen valahányszor ilyesmiről hallott a lelke mélyéig fel volt háborodva.

— Házasságokat a legnagyobb titoktartással és a legbiztosabb eredménnyel közvetít, a széleskörű összeköttetéssel rendelkező „MIREA” iroda, Cluj, Regele Ferdinand 116. Telefon 142.

Nedves, esős évszakban szedik áldozataikat a járványos betegségek

Használja rendszeresen a kellemesen illatosított **SEN LASLO** (Szt. László)

fertőtlenítő toalett-szappant, megvédi fertőzések ellen

Vigyázzon nehogy utazatokkal kiszolgálták!

HIREK

A „Népünk” cikkeinek utánnyomását csak a forrás megjelölésével engedjük meg.

Naptár 5696

Péntek: Sevat 28. Febr. 21.

Szombat: Sevat 29. Febr. 22. שבת שלום

Heti szidra: שמחת תורה

Heti hattóra: הן שבע שנים

Szombat kezdete:

üzlet bezárás 5:40

gyertyagyújtás 5:50

Istentisztelet kezdete 5:55.

Szombat befejezése 6:55.

Rosch-Chodes bencsolás

Vasárnap: Rosch-Chodes Adar 1. napja

Hétfő: Rosch-Chodes Adar 2. napja

Megkezdődtek Banska Bistrycan a téli Makkabi játékok

Február 17-én megkezdődtek Banska-Bistrycan a téli makkabi játékok, amelyre eddig több mint 300 versenyző jelentkezett. Többek között a téli olimpiádon résztvevő a Szollás-Rötter pár, akik világbajnokok voltak, Papetz Zeack, volt Európabajnok Wienből, Stenuff, osztrák bajnok, a magyar Erdős és a prágai műkorcsolyázó Katz Kissasszony és Wacht.

A Makkabi Világszervezet tiszteletbeli elnöke: Lord Melchett levelet írt a II. Makkabi világverseny vezetőségének, amelyben többek között ezt írja: Mivel abban a meggyőződésben vagyok, hogy a cionizmus és az általános zsidó nevelés szempontjából különös jelentősége van annak, hogy a zsidó ifjúság sportoljon, azért lelkes híve és segítőtje vagyok a Makkabiadoknak és szíves vállalom a játékok fővédnökségét. Csak legyenek erős, szép küzdelmek, a legjobbak győzzenek és valamennyi résztvevő érezze, hogy az egység föltétlen szükséges. A sport testvérek szövetsége Makkabim!

Brodecky professzor a Makkabi Világszervezet elnöke azt írja a vezetőségnek: — Olyan emberekre van szükség akik lelkesen treniroztak, akik praktikus idealisták, egyszerűen — igazi makkabisták. Tudom bizonyosan, hogy a nagy vizsgát sikeresen leteszitek Banska Bistrycan, hogy megmutassuk a világnak, hogy a téli sportokban is tudunk alkotni és a helyes uton haladunk.

A szervezet vezetősége a fenti levelekhöz még a következőket fűzi hozzá:

Kedves Makkabisták! A II. Makkabi téli játékok szervező bizottsága, ezekhez a szavakhoz nem sokat fűzhet hozzá. Nem parancsolhat, csak a makkabi diszciplinre hivatkozik. Minden makkabi szervezetnek és egyesületnek elsőrendű kötelessége, hogy a II. Makkabi téli bajnokságért áldozatokat hozzon és minél több aktív sportembert és nézőt küldjön a banska bistryca-i sportcsarnék színhelyére.

— A hités könyvelők testülete is jobboldali vízekre vezetett. Bucuresti. Február 2-án választás volt az országos könyvelői testületben, ahol szintén erőteljes antiszemita agitációval dolgoztak, hogy a vezetőség szélsőjobboldali elemekből rekrutálódjék. Amint az előrelátható volt, a testület szélsőséges elemei a maguk pártjabeli vezetőséget akart, amit erőszakkal sikerült is keresztülvinni. A választást megelőző reggel egy terrort kiejtő társaság gyűlt össze, akik terrorizálták a választókat, sőt tettelegességtől sem riadtak vissza, hogy keresztülvigyék akaratukat. A karhatalom közbelépett és néhány letartóztatás is történt. A választási jogosultsággal bírók közül sokan nem éltek szavazati jogukkal az országos szinten.

— Flandin francia külügyminiszter intervenciója a román zsidóság érdekében. Páris. A Zsidó Távirati Iroda megbízható forrásból értesül, hogy a II. Károly király tiszteletére a francia kormány által rendezett fogadáson, amelyen a francia politikai élet vezetői elbucsuhtak uralkodóktól, Flandin külügyminiszter hosszabb megbeszélést folytatott a királlyal a román zsidóság kérdésében. A király nagy érdeklődéssel foglalkozott a felvetett problémával és ígéretet tett, hogy személyesen fog érdeklődni a romániai zsidóság helyzetéről. A fenti jelentéshez az ITA a következő kommentárt fűzi: Flandin miniszternek Károly királlyal történt megbeszélését diplomáciai körökben annak a bizonyítékul hozzák fel, hogy Franciaország szabadevű hagyományait és a gyengék védelmében mindig megnyilatkozó segítőkészségét ezuttal is maradéktalanul megőrizte. A gyengék közé sorozták a világ minden részében szétszórt zsidóságot is, melynek érdekében a hivatalos Franciaország mindig a szükséges időben lépett közbe. A francia politikának ezt a megújuló megnyilatkozását Párisban meglelégedéssel vették tudomásul.

— Aki friss és egészséges akar lenni és el akarja kerülni, hogy kemény legyen a széke, emésztése meg legyen zavarva, folyton fájjon a feje és bőre tele legyen mindenféle pattanással, az igyék hetenként egyszer-kétszer reggelizés előtt egy pohár természetes „Ferenc József” keszűvizet. Közkórházakban végzett orvosi megfigyelések szerint a Ferenc József viz gyorsan, biztosan és igen enyhén hat s ezért kiváltképp a gyomor, bél, vese, máj és epehólyag betegek használják szívesen. Kapható minden gyógyszerárban, drogueriában és fűszerüzletben.

— A zsidó diákok szövetsége felhívást bocsátott ki a főváros lakosságához, Bucuresti. A zsidó diákság, amely mindenkor a zsidóság magasabb érdekeiért küzd, saját maga felszólítására igénybe vette a nagyközönség áldozatkészségét. Tekintettel a súlyos viszonyokra, ebben az évben a szokásos bálját azonban nem rendezi meg, hanem felkéri a főváros áldozatkész zsidó közönségét, hogy bálon kívül támogassa azokat az intézményeket, amelyek a diákság továbbtanulási lehetőségeit hivatottak biztosítani.

— Akadémiai képzettséggel rendelkező nagykereskedelmi vállalat 27 éves tulajdonosa, beszél román, magyar és német nyelven, keresi intelligens jómódu urilány ismeretségi házasság céljából. Leveletet pontos cím, fénykép és hozomány megjelölésével a legnagyobb díszkréció mellett a kiadóhivatal továbbítt. Válaszbélyeg küldendő.

— Meghalt Salomon Lampert, az ismert amerikai zsidó filantróp. New-York. A napokban elhunyt 65 éves korában szívszélhűdésben Salomon Lampert, az ismert zsidó filantróp. Több ízben meglátogatta Palesztinát és a héber egyetemnek több ízben igen nagy összegeket adományozott. Segítségére volt az egyetem botanikai kertjének megteremtésében is. Elnöke volt a Palestina Economic Corporationnak és az amerikai Kereu Kajemet pénztárnoka. Számos tanulmányt is írt, amelyeknek zsidó témájuk volt.

SIESTA SANATORIUM BUDAPEST,
I. Ráth György u. 5. A Kis Svábhegy aljában, a város bármely részéről könnyen megközelíthető helyen, 9700 négyszögöles park közepén. A modern orvostudomány és higiénia követelményeinek megfelelően alakítva és gyökeresen újjászerveve. Belgyógyászat (klinikai rendszerű beteg-észtetés és kivizsgálás, a legmodernebb Röntgen berendezés diagnostica és therapia céljaira vegyi és bakt. laboratorium, electrocardiograph, bélfürdő, orvosi vezetés alatt működő villanyüzemű konyha stb.) sebészet (három műtőterem a nagysebészet, gégészet urológia céljaira) nőgyógyászat (szülőszobák és nőgyógyászati műtőterem) vizgyógyintézet, rövidhullámú kezelés, fekvőcsarnokok. Klinikai (társas) kórterem, különszobák és luxus apartamentek. Polgári árak! Saját szabadalmú orvoshívó!

Borzalmas gyomorfájdalmaim voltak, Gyomorikély kintzolt...

és most 2 évig „Gastro D” elhasználása után tökéletesen egészségesnek érzem magam, holott már 3 hónapja sem „Gastro D”-t, sem más gyógyszert nem szedek. Ma, amikor a „Gastro D.” kezelés annyira kigyógyított betegségeből, hogy mindent ehetem, sőt neha egy kevés bort is ihatom, már csak mint rossz álomra emlékszem vissza borzalmas fájdalmaimra. Nagyon hálás vagyok a „Gastro D” vezérképviselőjének, Császár E. gyógyszerártnak (Bucuresti, Calea Victoriei 124.) ahonnan ezt a nagyszerű gyógyszert beszereztem. L. Panhauser mérnök, Bucuresti, Str. Logofat Iordan 7.

A „Gastro D”-t 130 lej utánvétellel küldi a vezérképviselő és minden gyógyszerárban is kapható.

— Egy volt osztrák miniszter a kikeresztelkedések ellen. Wien. A katolikus katonai szövetség gyűlést tartott, amelyen feltűnést keltő beszédet tartott prof. dr. Czernak volt miniszter. Élesen kikelt a zsidók kikeresztelkedése ellen, mert meggyőződése, hogy az ilyen kikeresztelkedés nincsen hasznára sem a zsidóknak, sem a kereszténységnek. Legtöbbször látszólagos kitérésekről van szó, amely nem őszinte még generációk után sem, mert sohasem lesznek a zsidókból őszinte keresztények. Határozott ellensége a látszólagos kikeresztelkedésnek. Prof. Czernak kijelentette ezután, hogy ő feltétlen híve annak, hogy az összes osztrák kisebbségek teljes szabadságjogot élvezzenek és saját ügyeiket autonóm intézzék. Amellett van, hogy a zsidóknak legyen önálló gyermekkerük, iskolák és mindenféle kulturális intézmények, ahol maguk intézhetik sorsukat. Csak az állam keresztény karaktere hármiképen is veszélyeztetve ne legyen.

3 kell a kisbabának: Bintőpor, krém, szappan

de az **Stöfer**
legyen!

— Egy palesztinai emigráns kirablása és annak következményei. Galati. Súlyos bűntényt fedezett fel a galati kikötői rendőrség. Az „Oituz” teherhajó, a hajó kapitánya nélkül tért vissza palesztinai utjáról. A matrózok kijelentették kihallgatásuk alkalmával, hogy egy vihar alkalmával a kapitány a tengerbe esett és nem lehetett megmenteni. A kikötői parancsnokságnak gyanus volt a dolog és elrendelte a hajó tüzetes átkutatását. Egy elrejtett helyen, a hajó fenékén összekötözött és teljesen elaléltan ráskadtak a hajó kapitányára. Még életben volt, de a kiálló rejtett szenvedések folyán megőrült. A matrózok kihallgatása folyamán a következők derültek ki. A matrózok egy palesztinai emigránst, aki a hajón volt, meglóptak. A tolvajlás kiderült és Ioan Georgescu kapitány kijelentette, hogy visszatértük után az egész legénységet átadja a kikötői parancsnokságnak. Egy éjszaka megrohanták a kapitányt és lecipeltek a hajó fenekére, ahol három hétig élen szomjan tartották. A legénységet természetesen letartóztatták.

— Saját gyártmányú cipőt, garanciával legolcsóbban vehet SZIRMAY-nál, Oradea, Sas-palota.

Az erdélyi zsidóság legkedveltebb találkozóhelye Bucurestiben
KATZ orth. restauran
kóser
Bucuresti, str. Carol 32. I. emelet

— Ülést tartott a legfelsőbb romániai zsidó tanács. Február 5-én ülést tartott a nemrégiben megalakított legfelsőbb zsidó tanács Bucurestiben. Résztvevők ezen az elnökség tagjai: Dr. I. Niemerover, dr. Fischer Tivadar és dr. W. Filderman. Elnököt Filderman dr. mint ügyvezető elnök, azonkívül résztvevők ezen dr. Mayer Ebner, dr. Fischer József, Missa Weiszman, dr. Sami Singer Mizrahi ügyvéd, dr. Maiersohn, I. Sternbach, Chiva Ornstein ügyvéd és Horita Carp. Ezekon kívül a két főtájtár: M. Sereteanu és N. Benvenisti ügyvéd. Az elnök Filderman részletes jelentést tett az aktuális kérdésekről és a jelenlegi helyzetéről és számos szervezeti kérdést vitáltak meg, megfelelő körültekintéssel és alapossággal.

— Zsidó diákok tiltakozása Chisinauban. A „Gazeta Besarabiei” című lapban felhívás jelent meg, amelyet a mezőgazdasági szakiskolát végző növendékek adtak ki. Ebben megírják, hogy szeretnék nyugodtan végezni tanulmányaikat, azonban ebben a cuzista érzelmű diákok megakadályozták őket. Többek között azt írják, hogy erőlesen tiltakoznak a brutális kímadások ellen, amelyek január 29-én és 31-én történtek, s amelyeknek következménye volt, hogy a zsidó diákoknak el kellett hagyni a fakultás tantermet.

— Jobb zsidó urilány Erdélyben elhelyezkedést keres gyermekek mellé, anyahelyettesnek. Háztartás vezetését is vállalja és üzlemben is segédkezne. Csakis mint családtag tekintendő. Cím: Fein Oradea, Str. Fuchs Mór-u. 13.

— Spanyolország nem jelent konkurenciát ebben az évben a palesztinai narancsexportnak. Barcelona. A spanyolországi citrus-export a szezon első hónapjaiban nem jelentett konkurenciát, mert a spanyol termés rossz volt, körülbelül 60 százalékat teszi ki a multévinek. Ennek oka az, hogy nagy fagykárók érték a spanyol narancserdőket, viszont decemberben szokatlan meleg és szárazság volt. Ez év január 4-ig 231.000 tonna exportáltak a multévi 350.270 tonnával szemben. Befolyásolta ezt az eredményt az a kereskedelmi háború is, amely hat hónapig tartott Franciaország és Spanyolország között, amely csak most ért véget. A spanyol rossz termés folytán sem alakulhatott ki konkurencia a spanyol és palesztinai narancs között, láncára annak, hogy a nagy palesztinai vevők, Anglia, a skandináv államok igen jó piacai a spanyol narancsoknak is. A jövőben azonban erős versenyre van kilátás, amelyben töltő azért fog győzni a palesztinai narancs, mert kitűnő minőségű és azért is, mert a spanyol exportőrök nem fektetnek súlyt a kiváló narancsok minőségére. A spanyol kormány már többször próbálkozott egy oly törvény életbe léptetésével, amely megakadályozta volna, hogy rosszminőségű narancsot exportáljanak, mert ezzel lerontják a spanyol narancs jó hírét, de sohasem sikerült eddig az exportőrök ellenállása miatt. Viszont a palesztinai narancsok kitűnő hírneve van az összes világpiacokon.

— Bucurestiben lakó erdélyi származású női specialista orvos modernül berendezett, a város központjában levő bevezetett rendeléssel, némi vagyonnal nősülne. — 26-30 éves jó külsővel s megfelelő szituációval bíró nők választását „Intelligens” jellegre a kiadóba kéri.

A százéves párisi orth. rabbi elhunyt. Néhány héttel ezelőtt megemlékeztünk arról, hogy a francia kormány a becsületrenddel tüntette ki Weisskopf Mor orthodox párisi rabbit, abból az alkalomból, hogy betöltötte századik születésnapját. Most szomorú hírt közöl a rabbi hitközsége. Az agg rabbi, aki 75 évig hirdette a tant, a szajna partján metropolisban, néhány nappal századik születésnapja után meghalt. Az elhunyt 1836 februárjában született Aub baiaoroszági községben. A Kozaf Szofer egyik kiváló tanítványa volt. Temetése a templomból történt, amelyen megjelent a francia grand-rabbi is és Langer, valamint Stern rabbik tartottak jiddis és francia nyelven beszédet felette.

Thomas Mann kemény bírálta a nácizmusról

A napokban a Neue Züricher Zeitung-ban éles támadó cikk jelent meg a német emigráns irodalom ellen, amely különösen kihangsúlyozza a zsidó befolyást ebben az irodalomban. A cikkre, amelyet a lap szerkesztője, dr. Korrodi irt, Thomas Mann, korunk egyik legnagyobb írója válaszolt a feltűnő válaszában kemény ítéletet mondott a német nácizmus felett. Cikkében mindenekelőtt is megállapítja, hogy az emigráns irodalmat nem lehet a zsidók irodalmával azonosítani, miután az emigráns írók tekintélyes része köztük ő maga és fivére Heinrich Mann továbbá Leonard, Frank, René Schickele, Fritz von Unruh, Oscar Maria Graf, Ernst Gläser sem zsidók. E megállapítás után a következőket írja: „Őn röviddel ezelőtt Karlweiss Wassermann életrajzával kapcsolatban a német regény európaizálásának folyamatáról értekezett. E tanulmányban Ön a német regényíró típus megváltozásáról irt példának hozta fel Jakob Wassermann, megállapította, hogy a zsidóság internacionális komponensei révén vált nemzetközivé a német regény. Ez a megállapítás sem állja meg a helyét, mert a változásban, a német regény nemzetközivé tételében — nekem és fivéremnek nem kisebb szerepünk volt, mint Wassermannnak, holott mi egyáltalában nem vagyunk zsidók. Ami a zsidók nemzetközi komponenseit illetik, ezek középeurópai komponensek, tehát a németiségre is kiterjednek. Németiség és népiség nem azonosítható fogalmak. A jelenlegi német zsidógyűlölet, vagy legalábbis a német hatalmon levők gyűlölete azonban szellemi szemszögből nézve nem pusztán csak a zsidók, hanem Európa és a magasabb értelemben vett németiség ellen is irányul. Egyre válságosabban látható, hogy ez a gyűlölet a nyugati erkölcsiség keresztény-antik fundamentumát ostromolja.

Thomas Mann így fejezi be cikkét: „Egyszer az emberi, morális és esztétikai tapasztalatokon alapuló mélyeséges meggyőződés, hogy a jelenlegi német uralomtól semmi jó nem várható, bírt rá annak a Németországnak elhagyására, amelynek szellemi talajában én sokkal mélyebben gyökeredzem, mint azok, akik három éve haboznak, hogy az egész világ előtt el merjék-e vitatni az én németiségemet.”

— Furcsa harc egy törvénytelen gyermek körül. Berlin. 1924-ben egy állampolgárságnélküli nem árja nő, aki orosz emigránsként él Berlinben 1918 óta, törvénytelen gyermeket szült, 1927-ben feleségül vette egy nem árja állampolgárságnélküli férfit. A gyermek atyja — árja volt. A gyermeket kiadta gondnokságba és a család, ahol a gyermek volt, harcot kezdett az anya ellen és nem akarta visszaadni a gyereket anyjának. A legfőbb bíróság tárgyalta most az ügyet és a következő határozatot hozta: A gyermeket vissza kell juttatni az anyának, mert joggal követelte magának, hogy azt zsidó milliőben nevelje tovább, mert icsis is helye árja környezetben, hiszen zsidó vér folyik ereiben. Nem lehet rossznéven venni — mondja a bírói döntés — hogy az anya ragaszkodik gyermekéhez és vissza akarja venni „fajtájához”. Az ítélet elgondolása rosszindulatú volt ugyan, de véletlenül jót jelent egy anyának, aki őt elakarták rabolni gyermekét.

Megérkezett Romániába és kapható a 20.000 szavas, teljes **MANHEIM-GROSZ** 1610 **héber - magyar gyakorlati kézikönyv** Nyelvtanulással és számos gyakorlati újítással. — Aradi-izes egész vászon kötésben, finom lamente papíron 330 lei. — Ugyazaz illyve simított nyomó papíron 200 lei. Kapható megrendelhető minden nagyobb könyvkereskedésben. Az Erdélyi Zsidó Nemzeti Szövetség tímpozarai központjában, MANHEIM MOR Debreczen, Hákos Jenő u. és a kiadóhivatalában.

— A Semá kiáltással ajkán halt meg egy kozák parancsnok felesége. Varsó. Egy Ivan Kozaleff nevű robusztus keresztény orosz ember jelent meg a varsói Szentegylet helyiségében, és a következőket mondta el. — Elmondotta, hogy a háború idején egy orosz ezrednél szolgált. Amikor kozákcsoportjaival bevonult Proszkurov városába, kozákjai mulatozni kezdtek és végül borzalmas mészárlást követtek el, az ottani zsidóság között. Többek között lemészárolták Pinkasz Eisengold nevű tanítót, családjával együtt. Amikor Kozaleff odaérkezett a pogrom helyére, ennek a tanítónak fiatal leányát kimentette a huligánok kezei közül és magával vitte Kievbe. Ott kikeresztelkedett és áttért a pravoszláv vallásra és összeesküdött vele. Egy év letelte után egy lengyelországi kisközségben telepedett le, amely 25 kilométerre van Varsótól. Az asszony két gyermeket szült neki. A napokban újra szülési fájdalmak lepték meg, de szülés közben meghalt. Néhány perccel halála előtt, a bába utján megkérte az odahívott falujabeli zsidókat, hogy végső akaratá szerinti, temessék őt el a zsidó temetőben és azt is kérte, hogy törődjenek gyermekei sorsával, hogy legyenek zsidókka. Aztán „semá” kiáltással kilehelte lelkét. Ezután jött a volt kozákparancsnok a varsói rabbinatushoz, hogy felesége végső akaratát teljesítse. A rabbinatus mindenesetre kijelölt egy helyet a zsidó temetőben, ahova örök nyugalomra helyezték a fiatalon elhunyt, de retentő tragédiát átélt zsidó nő holttestét.

Carol király a Steana Romaniei renddel tüntette ki Mandel francia póstaligyi minisztert. Páris. A lapok híradása szerint Carol király párisi tartózkodása alatt, a „Steana Romaniei” rend tisztí keresztijével tüntette ki Mandel Georg francia póstaligyi minisztert.

— Munkában a cuzista agitáció. Chisinau. A „Gazeta Besarabiei” február 9-iki számában egy cikket közöl az orhei megyebeli politikai helyzetről. Érdekesnek találja, hogy a cuzisták ezekben a határmenti megyékben nem szélsőjobboldali, hanem inkább baloldali eszmékkel próbálnak sikert elérni a nép körében. Többek között azt hirdetik, hogy „nem kell a bojáruralom, le a burzsoáziával, éljen Cuzs” és hasonló jelszavakat.

— Háromszáz millióért két új Palesztinába járó hajót épít a S. M. R. Bucuresti. A Román Tengeri Hajózási Társaság két új hajót épített amelyek a Constanta—Isztambul—Pireusz—Jaffa—Haifa—Beyrut útvonalon fognak közlekedni. A hajók elkészítésére a rendelést árlejtés után fogják kiadni. Az árlejtést meg is tartották, de annak eredményét csak egy hónap múlva hozzák nyilvánosságra. — A két 6500 tonnás hajó cca 300 millióba fog kerülni.

— Krízis a bécsi nagy hitközségben. Wien. A bécsi hitközség krízise még jobban kiéleződött. Az „Union”-hoz tartozó kisebbségi február 4-én egyönte ülen beadták lemondásukat. Ezt főként azért határozták el, hogy ezzel lehetelenné tegyék dr. Löwenherznek, a volt alelnöknek hitközségi főtájtárrá való választását, amit sikerült ezzel a demonstrációval el is érni.

— A lengyelországi zsidók a zsidó világkongresszusért. A Reiss mérnök elnökléssel összeültek Varsóban a Zsidó Tanács és executive Lengyelországban időző tagjai, hogy meg tárgyalják a zsidó világkongresszus ügyét. Elhatározták, hogy a legnagyobb mértékben helyeslik azt és minden lehető elkövetnek annak sikere érdekében. Elhatározták egy lengyelországi előzetes kongresszus összehívását, amelyen résztvesznek az összes zsidó szervezetek, esetleg a hitközségek is, s ott körvonalazni fogják a lengyel zsidóság álláspontját, valamennyi zsidó kérdésben. A lengyelországi szervező munkálatok végzésére ideiglenes bizottságot választottak, amelynek tagjai: A. Reiss mérnök, dr. H. Rosmarin, dr. J. Szyper, S. Wolkowitz, L. Sztaszaranszky és Jakob Lestschinsky.

Németország!...

DURHAM PÜSPÖKE IRJA A TIMES-BAN, A HEIDELBERGI EGYETEM JUBILEUMA ALKALMÁBOL

A nácizmus örülete veszélyezteti a világ békét és az önmagát becsülő emberiség szabadságát viszi végromlásba. El sem lehet képzelni, hogy Nagybritania egyeteméi, amelyek a szellemi szabadságnak és elfogulatlan tudásnak várnak, miképpen tudnak testi véri kapcsolatokat teremteni, ientí két princípiummal kíméletlenül szembezálló ellenséggel. Ez egy tetszenék, mint a türelmetlen ségnek nyílt elismerése és azoknak megtagadása, akik a német egyetemeken, az igazi tudásnak hírdetői voltak a múltban. Ugy írt szané, hogy Európa megtelítődik a szivfe len és cinikus elvekkkel.

AGYONLÖTTE MAGÁT EGY ZSIDÓ ÜGYVÉD

A németországi zsidó lapok hirdetései rovatában gyászhirot közölnek Elise Fliess született Kantzier Elzától, aki közli, hogy férje Ernst Fliess január 29-én Magdeburgban „egy munkában, szeretetben és jószágban eltöltött élet után” elhunyt. Az egyszerű hirdetés mögött zsidó tragédia rejlik, amely sokszor ismétlődik Németországban ahol olyan szellemi atmoszféra uralkodik, amely sokszor a fizikai pogromnál is kegyetlenebb.

Dr. Ernst Fliess 1935 május 22-én a magdeburgi munkaügyi bíróság előtt képviselte egyik ügyfelét. Az ellenfél ügyvédje dr. Kuhlmeier volt, a nácipártnak egyik régi tagja és funkcionáriusa, Kuhlmeier kijelentette a tárgyalás során, hogy nem tárgyalhat zsidóval. Többek között kijelentette, hogy szívesebben lát egy néger ügyvédet mint egy zsidót.

Dr. Fliess erre Kuhlmeier ellen az ügyvédi kamaránál panaszt emelt, a kamara azonban nyilván a megtorlás félelmében nem mert Kuhlmeier ellen eljárni. Ez azonban nem volt elég. Az ügyészség vádat emelt Fliess ellen rágalomzás címén. A büntetőbíróság tárgyalása során a munkaügyi bíróság elnöke és két szavazó bírja kijelentették hogy hallották ugyan Kuhlmeier ügyvéd szavát, aki szembegállította a négerrel a zsidóval de ők is úgy értelmezték ezt, mint „elvi” kijelentést, nem pedig, mint sértést.

E tanúvallomás alapján a törvényszék dr. Fliesset „tudatos hamis vádak címén, három havi fogságra ítélte, azaz az indokolás az, hogy „egy érdemes náciharcost rágalmozott meg”. Ezután az ítélet után következett a revolvergolyó.

SEM ÉLNI — SEM MEGHALNI, SEM ELMENNI...

Frankfurt. — A Frankfurter Zeitung a következő érdekes cikket közli:

— A németországi zsidó munkások kivándorlása újabb a munkaügyi kormányt foglalkoztatja, amely nem nézheti tétlenül, hogy Németországból olyan elemek vándorolnak ki, amelyekre szükség volna az ország közgazdasági életében. Különösen áll ez azokra a munkásokra, kik speciálisak és olyan munkát végeznek, amire szüksége van a német iparnak.

A Frankfurter Zeitung rámutat egy szomorú esetre, amikor Wupertalban egy fiatal zsidó mechanikust azért büntették meg, mert utrakészült, hogy külföldön találjon elhelyezkedést, minthogy heteken át Németországban nem tudott sehohsem gyökeret verni és nem pedig azért, mintha nem lett volna szükség munkájára, elment mert az üzemekben, ahol jelentkezett az üzemi tanácsok vezetői, kizárólag náci nem tiltották, hogy zsidó álljon ott munkába.

A ZSIDÓ NYOMOR

A hamburgi német zsidó hitközség vezetősége elhatározta, hogy 1936-ban a kultuszadót felemeli és pedig abban az arányban, ahogy a hitközségi tag állami és községi adót fizetett. Fizetnie kell 23 százalékat az állami 35 százalékat a községi adóknak mert csak ilyen magas adók mellett lehetséges a rengeteg leszegényedett zsidó tag támogatásai. Dr. Lipmann államtanácsos, a hitközség pénzügyi osztályának vezetője, a napokban terjesztette be jelentését, amelyből kiderül, hogy a hamburgi hitközségnek tavalyi költségvetése 885 ezer márkát mutatott fel. Később még 78 ezer márkát szavaztak meg iskolai és 94 ezer márkát leszegényedettek támogatásának céljaira. Érdekes hogy mindezeket a terheket 1500. adózó viseli, holott a hitközségnek hétezer adózóra kötelezett tagja van.

Az 1936-os előirányzat egy millió 142 ezer márkára rug. A jótékonyági ügyosztály kétszáz ezer márkát követel, 157 ezer márkát az adminisztráció, míg adósságok törlesztésére 133 ezer jut.

ZSIDOK ÉS TETVEK...

A „Stürmer” című náci újság kifigurázta azokat az amerikaiakat, akik felháborodtak amikor Ithofen városában, ahol átutaztak, a főpiacon egy plakátot láttak valamilyen szent szobrán ezzel a felirattal: „Ó, szent Klan ments meg bennünket tetvektől és zsidóktól!”

A Stürmer azt írja, hogy ezek az amerikaiak, akik a plakátban gyalázást láttak nem egyebek, mint izgatott zsidók. Valahányszor egy zsidó így viselkedik, mindig magára ölti az amerikai, vagy angol köpenyt.

HITLER ÚJRA VERESSZAJU ANTISZEMITA BESZÉDET TARTOTT

A mecklenburgi Schwerinben folyt le Gustloff, a svájci náci vezérének temetése. Jelen voltak a temetésen Hitler, Göring, Göbbels és a birodalmi kormány összes tagjai.

A temetésen felszólt Hitler is, aki azt állította, hogy a zsidóság gyűlöletes ereje büntös Gustloff halálában.

A berlini reformzsidók továbbra is világpolgárok...

Furcsa nép vagyunk mi zsidók. Furcsák amikori tul vallásosak vagyunk, de még sajátosabbak, amikor reform-zsidókká vedünk. Mióta a hitlerizmus uralkodik Németországban, a berlini „reform-zsinagóga” is igyekszik visszatérni a zsidósághoz. Már ahogy egy ilyen reform zsidó visszatud térni. Ők például úgy látták, hogy a reform-imakönyvből újabb kiadást kell sajtó alá bocsájtani. Amint mindannyian tudjuk, nagyon szép imák léteznek a zsidó liturgiában. Verseket, teli erővel és bensőséges érzéssel rimusok, amelyekben az istenhit utáni nagy vágy ölelkezik a béke és a nyugalom utáni vágyal. Ezért kétszerezen ajánlatos a mai német zsidóknak, hogy elmélyüljenek ezekben az imákban.

Milyen szép is például a „Vesomru” egyik berachája, amely így szól: Kiterjeszted a béke áldásnak sátrát, felénk, Izrael és Jeruzsálem felé...

Tisztán érthető hely ez, a zsidó vallási érzésnek egy gyönyörű kitétele. Mit tett erre a reform-zsinagóga vezetősége, miután látta, hogy Hitler mit cselekszik velük? Azt hitelnénk talán, hogy hivat vissza akarja vezetni az igaz hithez? Előrs tévedés. Most, hogy újabb kiadást rendeztek az imakönyvből, nem tagadták meg magukat és elvei

Szappan, mely tisztítja, védi és szépíti az arcot!

A Leton szappan gondos találmányok eredménye. Krémszerű habja az arcra úgy hat, mint a balzsam. A legkényesebb bőrűk is bátran használhatják — annyira gyengéd. Az előbbi módon estéknél használatra a Leton szappant

már a következő napon észleli az arc színének megváltozását, mely frissebb tisztább, szinte lényössé, rózsaszínűvé eszik.

Szabály: Estéknél mosva arcát a LETON szappan krémszerű habjával. E gyengéden ható krémes habot hagyja arcán néhány másodpercig. Utána öblítse le bő melegvízzel, majd közvetlenül hidegvízzel. Ez az egész! Másnap reggel friss, bársnyosan áde arc fogja a tükörben mosogóga üdszólni.

Ezen módon kezelve az arcot, többet ér, mint bármilyen krém, különösen, ha este lefekvés előtt alkalmazódik. — A LETON szappan hatását nagyszerűen fokozza az eredeti LETON arcfaj LETON puder és LETON arctouge.

Kapható 22 leierért minden gyógyszerárban, drogeriában és illatszertárban, valamint a fővárosban Parfümeria Royal Oradea Pasa ul. Vulturul Negru.

— Megértjük a kihívást és elfogadjuk — mondotta Hitler — de ezek a büntettek nem fogják megakadályozni mozgalmunk győzelmét, sem a külföldi németiség ragaszkodását a német haza iránt. Gustloff a nemzeti szocializmus szent martirja lett. Kapót ki fogják akasztani az összes külföldi német szervezetek és emléke kitörölhetetlen fenn fog maradni. A gyilkos büntetés annak elkövetőjére száll. Nem Németország fog meggyengülve kikerülni ebből, hanem a hatalom, amely elkövette a gyilkosságot.

ket és továbbra is, benne hagytak egy hazugságot, amely szerint a héber szöveget imígyen fordították le: Kiterjeszted a béke áldásának sátrát felénk, Izrael és az egész emberiség felé... Nem Jeruzsálem felé az nem, hanem kebelükre ölelik — az egész emberiséget. Ők igen, ölelgetik, bár nem nagyon venni észre, hogy a hitleri emberiség, olyan nagyon viszonzná ezt az „ölelést”. S ha már ölel akkor egyuttal meg is fojt.

Jeruzsálemből — a reformisták — az egész emberiséget fabrikálták. „Az egész emberiséget” amelyből annyi-annyi lármát csináltak, a XIX. század zsidói. S ők még most sem szabadultak meg ettől a házalomtól. Nekik még ma is „az egész emberiség” kell — Jeruzsálem helyett. Vagy tévednénk? Talán mély szibabólum van ebben és ők úgy vélik, hogy Jeruzsálem jelentő számukra az egész emberiséget? Ha így volna, nagyon is megbecsülendő volna. De mi nem hisszük ezt. Inkább azt gondoljuk, hogy még mindig nem szabadultak meg a régi ideológiától, amely szerint Jeruzsálem nem jelent semmit, — csak „az egész emberiség”.

Oh, mily szomorú, hogy tévedésük még nem látják be...

PALESZTINA

Mose Smilansky írja:

Visszatérés az otthonba

Még soha nem ment nyugati nép úgy ke-
tetre, ahogy mi megyünk. Ugy megyünk vissza
ez a országunkba, mint egy régi keleti nép,
amely elvégezte iskoláit nyugaton és minden
kínscet, amelyet nyugatnak köszönhetünk,
visszavisszük keletre, hogy ezeket a kincseket
tiszta szívvel megosszuk szomszédainkkal. Nem
megyünk úgy, mint az imperiálisták utörői.
Még soha nem hozott a keletnek annyi hasz-
not egy nyugati kolonizáció, mint a miénk.
Minden egyes falpalatnyi hely, amelyet elfog-
lalunk, áldássá válik a mi számunkra és szom-
szédainknak: és erre joggal büszkék lehetünk.
Csak egy a baj, hogy ebbe a nyilegyenes irány-
vonalba valahol hiba csúszik, valami fatális
tévedés, amelynek nem mi vagyunk okai. Hol
az angol érdekekkel találjuk magunkat szem-
be, hol pedig saját szocializmusunk okoz fájdal-
makat.

**ÚJ BANKRENDELET PALESZTINA-
BAN.** Az Official Gazette, a palesztinai kor-
mány hivatalos lapjának legutóbbi számában
új rendelet jelent meg, amely megváltoztatja
a palesztinai bankörvény egynémely rendelkezé-
sét. Ennek értelmében minden üzlet,
amely pénzügyletekkel foglalkozik, ezt a jel-
legét nevében kell viselje. Új banknyitáshoz
a főkörmányzó engedélyre szükséges. A high
commissioner külön inspektort fog kinevezni,
akinek joga lesz minden egyes bank tevékeny-
ségét ellenőrizni. Amelyik bank vonakodni fog
könyveit, vagy a kért okmányokat az inspek-
tornak felmutatni, 50 fontig terjedő pénzbünté-
téssel sújtható. Minden banknek nemcsak
évente, hanem havonta mérleget kell bemutat-
nia a kormányzatnak. Az évi mérleg az
Official Gazette-be és egy helyi lapba is le-
 kell közölni. Minden részvényesnek, akinek
betétje van, az illető banktól mérlegének egy
példányát elkérheti.

**ÚJ TÖRVÉNY PALESZTINÁBAN, VEG-
SZÜKSÉG ESETÉRE.** Jeruzsálem. A Közel-
palesztinai kormány új törvényt készít elő,
amelynek címe: „Önvédelem végszükség ese-
tére” lesz. Tulajdonképen az 1923-as törvény
újra életbeléptetéséről van szó, amikor nagy-
szabású arab demonstrációk voltak az angol
uralom ellen. Ez az úgynevezett „Emergency
law” amely jogot ad a kormánynak arra, hogy
24 órán belül hadiállapotot hirdessen meg
Palesztinában és minden előzetes figyelmeztet-
és nélkül előzetes sajtócenzúrát léptessen
életbe. Az új törvény kihirdetésének időpon-
tját még nem állapították meg, de valószínűleg
rövidesen életbelép.

**A TELAVIVI RENDŐRSÉG AUTONO-
MIAJA VESZÉLYBEN.** Az arab sajtó szerint
a palesztinai rendőrség vezetője rövidesen
Tel-Avivba megy, hogy a tel-avivi rendőrség
autonomiáját megszüntesse, amit a hírek sze-
rint 1936. áprilisában keresztül is visznek.

**A FRITZ HABER KÖNYVTAR RECHO-
BOTTI ÜNNEPELYES MEGNYITASAHOZ
KIEGÉSZÍTÉSÜL MEG A KÖVETKEZŐ-
KET KÖZLI PALESZTINAI TUDÓSITÓNK.**
A megnyitó ünnepségen résztvettek az összes
zsidó nemzeti és kulturális intézmények, va-
lamint az elhunyt világhírű professzor fia és
testvére. A megnyitó beszédet a Daniel
Sieff-intézet vezetője prof. Weizman tartotta,
aki egyúttal a Jewish Agency elnöke is. Több-
bek között ezeket mondotta: Eljön az ideje
amikor Haber professzor életpályája példaadó
lesz bizonyos tekintetben az eljövendő zsidó
generációk számára. Szimbóluma lesz a zsidó-
ság helyzetének, amelyet a világon elfoglal.
Majd elmondta Haber tudományos munkássá-
gának jelentőségét. Amikor Németországból
eltávozott, Cambridge-ben dolgozott, de ez a
szerep nem felelt meg egyéniségének. Ezért
a vele (Weizmannal) való legutóbbi — halála
előtt — beszélgetésekor kijelentette, hogy
örömmel menne Palesztinába hogy ott dolgoz-
hasson. Mig ez a terv megvalósul — mondotta
— Svájcba megy pihenni. És ott érte utól vá-
ratlanul a halál. Kívánsága volt, hogy reaktí-
vül értékes tudományos könyvtára Palesztiná-
ba kerüljön.

Weizman után az elhunyt professzor fia
beszélt angol nyelven és elmondotta, hogy
a fia leghőbb óhaja volt Palesztinába telepe-
dnie. A sors azonban sajnos úgy akarta,
hogy ezt a nagyszerű rechobotti intézményt
már ne láthassa saját szemével és nem látta
azt a nagyszerű munkát, amelyet a zsidóság
Palesztinában végez.

Ezután beszéltek még prof. Hugó Bergman,
aki a jeruzsálemi egyetem üdvözlését tolmá-
csolta. Aor. Wilkaszky a kísérleti állomás
üdvözlését tolmácsolta, prof. Fodor a chemiai
fakultás megbízásából szólalt fel majd prof.
Farkas László (aki Oradeáról származik és
most egyetemi tanár Palesztinában) egy leve-
let olvasott fel Haber professzortól, amelyet
halála előtt írt neki és amelyben részletezi pa-
lesztinai terveit. Rabbi Fishman a Jewish
Agency nevében beszélt. Mose Smilansky a
kémia tudományának fontosságáról beszélt,
amelyet a mezőgazdaságban elfoglal.

Ezután Weizman professzor a Haber-féle
könyvtárat megnyitottnak nyilvánította.

A ZSIDÓ TENGERHAJÓZÁS. Jeruzsá-
lem. Magánforrásból eredő híradások szerint
a Palestine Shipping Co. amely nagy népsze-
rűsége tette szert a „Tel-Aviv” hajó forgalom-
beállításával, azt tervezi, hogy 1936. tavaszán
új hajó állít be, amely zsidó lobogó alatt
fogja járni a tengereket. Az új hajó neve
„Haifa” lesz és Triest—Haifa utvonalon fog
közlekedni. A „Haifa” még luxuriózebb lesz,
mint testvérhajója. Többek között: uszómeden-
céje és sporttere is lesz. A hírek szerint a
Tel-Aviv kimondott emigráns hajó lesz,
kizárólag szegényebb bevándorlók hajózással
fog foglalkozni.

ROVID HIREK AZ ÉPÜLŐ ORSZAGBÓL.

Dr. Weizman rövidesen Londonba utazik,
hogy ott a Samuel-delegációval találkozzék
annak Amerikából való visszatérése után. —
A jeruzsálemi városi tanács elhatározta, hogy
az arab negyedben folyó munkálatoknál arab
és zsidó munkásokat fog foglalkoztatni. A
megállapodást a zsidó városatyák létesítették
Khaldi polgármesterrel. — A transjordániai és
angol kormány között megállapodás létesült,
amely szerint a transjordániai kormánynak
ezenfelül jogában lesz arab területeken konzul-
lokát kinevezni és vámügyekben is önállóan
eljárni. — Rechobotban ünnepélyesen megnyi-
tották azt a kémiai könyvtárat, amely Fritz
Haber világhírű németországi kémikus hagyaté-
ka volt. Az ünnepélyen Weizman beszédet
tartott és résztvettek azon az executivé tagjai
és a politikai és tudományos világ tekinté-
lyei — Ber Sebától délre Auja Alhafirben az
ásatások alkalmából igen érdekes eredeti pa-
pirusokat találtak, amelyek arra engednek kö-
vetkeztetni, hogy ott a VI. században byzan-
tinikus lakosság létezett. Az expedíciót Coit
amerikai tudós vezeti. Remélik, hogy az ása-
tások még sok érdekességet fognak felszínre
hozni. — Január 31-én utazott vissza Triesz-
ből Palesztinába a „Tel Aviv” gőzösön Miss
Henrietta Szold. — „Zöldingesek” szerveke-
dése Palesztinában is megkezdődött. A szerve-
zetet Dsemal Husseini vezeti, mint elnök,
azonban annak tulajdonképeni vezetője a je-
ruzsálemi mufti. A „zöldingesek” az egyip-
mi waldisták mintájára szervezkednek és a
gyűlésen résztvettek vidéki kiküldöttek is.
Megerkesztették a szervezet új alapszabá-
lyait is. — A zsidó orvosok vilákkongresszusa
már április 21-én megkezdődik Jeruzsálemben
és április 22-től 24-ig folytatják Tel Avivban.

**NEM ÉPITENEK PARALLEL OLAJ-
VEZETÉKET IRAK—HAIFA KÖZÖTT.** Je-
ruzsálem. A „Difaa” közli, hogy az Irak Pe-
troleum Co. amelynek az volt a célja, hogy a
meglevő olajvezeték mellé egy újabbat fog
lerakni ettől a tervétől elállott. Lépését azzal
motiválja, hogy a Közelkeleten nagyon feszült
a helyzet. Sok munkást, akiket ebből a célből
már felvettek, elbocsájtottak.

**SOK GYERMEKET NEVEZNEK EL
AZ ELHUNYT ANGOL KIRÁLY UTÁN.**
GYÖRGYNEK. Tel-Aviv. Az angol király
halála napján született gyermekeket a szülőik
Györgynek nevezték és egyidejűleg felhívást
bocsájtottak ki, amelyben arra kérik a szülő-
ket akiknek most születik fiúgyermekük, hogy
az elhunyt angol király iránt kegyeletből ne-
vezzék őket Györgynek.

Minden héten utazhat
Palesztinába
az
O. R. T.

(Organizația Română de Turism S.A.R.)
az S. M. R. és az összes többi hajó-
társaságok képvisetete útján

București, Bd. Take Ionescu 3.
Telefon 4.41.65.

Mindennemű tengerentúli szállítások
a legolcsóbb árban!

Képviselők:

Oradea: Leitner Zoltán str. Șaguna 11. Tel. 4 40.
Cluj: Dr. Eliás Martin Cal. Regele Ferdinand
Tel. 10.26.

Sighet: Lazar Stein, Piața Unirii 11
Satu-Mare: Josef Tevovitz (Curtea Dacia).
Arad: E. Neuländer. Bd. Regina Maria 12.

Látja már Palesztinát? Ne halassa utazását: Utazzon a **ZION LLOYD** társasággal,

amely M. Jampolski igazgatása alatt utasainak minden kényelméről és kívánságáról gondoskodik és a
legelőnyösebb feltételek mel-
lett közvetíti az utazásokat **Palesztinába és a Közelkeletre**
Rendelje meg hajójegyét a következő alkalmi utazásokra: **Purimra** (márc. 8.) a következő hajók
indulnak: Har Carmel febr. 24. Kosciusko febr. 27. Dacia febr. 29. Polonia márc. 4. **Peszachra**
(ápr. 7.): Kosciusko márc. 25. Dacia márc. 28. Har Carmel márc. 29. Polonia ápr. 1. **A zsidó or-
vosok telavivi kongresszusára** (ápr. 21.): Roman ápr. 18. Kosciusko ápr. 22. Suceava
ápr. 19. **A telavivi mintavásár megnyitására** (ápr. 30.): Suceava ápr. 19. Kosciusko ápr.
22. Ha Zion ápr. 22. Dacia ápr. 25. Némen azonnal prospektust a központban: **ZION LLOYD**
București, Calea Victoriei 33. Telefon: 3 69.13. Az erdélyi kerületi képviselőknél:

CLUJ, Str. Berthelot 12. Dr. NEUMANN VILMOS, Telefon 6-82.

Oradea: Kirsch Tibor Str. Nic. Iorga 21. Telefon 2,52. Timișoara: Reitter Ernő, Str. Bonnaz 5. Satu-
Mare: Dr. B. Stern Str. Mihai Viteazul 40. Sighet: Wieder Hermann, Str. Davilla 34. Termes Baia-Mare.

KÖZÉLET

Bar-micvah ünnepély. Szép és lélekemelő ünnepség volt február 15-én szombaton Kesztenbaum Miksa, a Zsidó Nemzeti Szövetség és Mizrahi oradeai helyi csoportjának elnökénél, Fia Bandi most töltötte 13 életévét és ez alkalommal tartotta meg a szokásos Bar-micvah ünnepélyét díszes keretek között. A Bar-micvah héber nyelvű üdvözlő beszéde után, egy talmudikus (charifosz) beszédet tartott, majd nagyszerűen felépített német beszédben köszönte meg szüleinek áldozatkésztségét és üdvözölte a vendégeket. A szépen terített asztalnál jelen voltak az oradeai orth. zsidóság színe-java Fuchs Benjámín főrabbiával az élén. A Bar-micvah nagyhatású beszéde után Fuchs Benjámín főrabbi tartott mélyenszántó beszédet a vallásos gyermeknevelés fontosságáról. Utána Zimmetbaum Pinkász rabbi-ünök, Blum Mór alrabbi és Goldman Izrael rabbi tartottak beszédeket. Majd Kesztenbaum Miksa üdvözölte a vendégeket és utána Mittelman Jakab, Spitz Sándor, Friedman Armin, Welz Ignátz Rath Efraim, Just Mose, dr. Bárdos Imre és Salamon Sámson (Chuj) és Wasserstrom Sándor, lapunk főszerkesztője üdvözölték a szülőket és a felnőtt zsidó kötelesegeinek időszakába került ifjút. Az ünnepély Riff Emanuel főkantor énekszámaival ért véget.

A Szentegylet Chevra Kadisa Oradea bekebelezési bizottságának hírdetménye. — Értésítjük mindazon hittestvéreinket, akik a Szentegylet köteleseibe öhajják magukat felvételre, hogy alapszabályunk értelmében tagfelvételi üléseinket kizárólag a Niszán hó napot megelőző 5 vasárnapon tartjuk meg. Ezidén az első tagfelvételi ülést ennek megfelelően február huszonharmadikán vasárnap délután 3-5 óra között fogjuk saját tanácstermünkben (Sr Fuchs Mór 2) megtartani, amelyre a t. jelentkezőket tisztelettel meghívjuk. — Oradea, 1936. február 17. Hittestvéri üdvözléssel: Leitner Lázár a bekebelezési bizotts. elnöke.

Razolóvárosok, drogueristák figyelmébe!
I. osztályú erős **fehér Bárium-Sulfid** olcsón kapható
MOARA ELIZABETA
Sesja culori de pământ, creta de munte și lut special pt. zugrăvi.
OSORHEIU (jud. Bihor.) — Tel. Oradea 2-22.

Legmodernebb legolcsóbb,
„Standard“
vasutorgyár
Str. Aurel Lazar 10.
(fogházsműhely)

Nagy **szövet**
vásár szezon utáni hallatlan olcsó árakban — Kiváló minőségek!
Nagy választék!
Különleges exclusiv minták!
Tekintse meg kirakatainkat!
Havas és Grünfeld
posztóárubáz
Oradea, Piața Regi Maria 1. (Kishidő)

Milliomos az összes osztályokban csak

Gheorghe Stănoiu

főelárúító sorsjeggyel lehet. A mostani húzások

egy millió leit

143.681 sz. anera

egy millió leit 4833 sz.

matca sorsjeggyel nyert egy bucurești dískleány és egy hivatalnok

400.000 leit	61.824 sz.
200.000 "	7.953 S. I.
200.000 "	7.953 S. II.
200.000 "	9.747
200.000 "	23.170
200.000 "	49.661
200.000 "	50.404
200.000 "	52.192
200.000 "	63.572

100.000 leit	641
100.000 "	6.509
100.000 "	10.846
100.000 "	12.644
100.000 "	28.508
100.000 "	41.457
100.000 "	43.578
100.000 "	47.116
100.000 "	49.986
100.000 "	53.763
100.000 "	170.201
100.000 "	2.203
100.000 "	29.471 S. I.
100.000 "	29.471 S. II.
100.000 "	30.460
100.000 "	3.471
100.000 "	35.754 S. I.
100.000 "	35.754 S. II.
100.000 "	60.877
100.000 "	62.448
100.000 "	28.858
100.000 "	268.792

számu **Gheorghe Stănoiu** főelárúitónál vásárolt sorsjegyek nyerték és még sok sok a 70.000, 3.000, 20.000 és kisebb nyereményeket.

Az oradeai fiók már megkezdte az új sorsjáték első osztályára a sorsjegyek árusítását Ferdinánd király körút 3. sz. alatt.

Rav Fischmann, a világhírű Mizrahi vezér, Oradeára érkezik. Illetékes helyről nyert információ szerint, Rav Fischmann a nagynevű Mizrahi vezér, a cionista világ-executive tagja, rövidesen Romániába érkezik és elsőnek Oradeán száll ki. Rav Fischmann oradeai és romániai tevékenységére rövidesen még visszatérünk.

Dacára a nagy áremelkedésnek szőrmeárukat továbbra is legolcsóbban
Párisi Szőrmeház-ban s erezhets be.
Bulevardul Regele Ferdinand 6.

Fűző, melltartó
Fuchs Mancu fűzőszalonjában
Oradea, Piața Mihai Viteazul 11-a (Ullmann palota)

Elegáns őszi és téli **szövetkülönlegességeim** kabátokban és öltönyökben megérkeztek
HACKMAYER uriszabóság ORADEA
P. Reg. Maria 3.

ADAKOZÁS. — Az orth hitközség arvaháza és az Árvagondozó tanoncotthon részére alulírottak adakoztak, melyért hálás köszönetet mond a Vezetőség. Rosenfeld Sándorné (Tileagd) megb. édesapja néhai Kaufmann Manó elhalálkozásának évfordulóján 200 Lei, Faragó Zoltánné megb. Kohn Lálake emlékére 300 Lei, dr. Izák Ferenc megb. édesapja néhai Róth Henrik emlékére 300 Lei Weisz Ignátzné (Rimanócy-u.), — Spitz Salamonné 100-100 Lei Rosenfeld Gyurka 50 Lei. — Természetben adakoztak Komlós Aladár, Léderer és Kálmán gyár, Epstein Samuné, Rosenfeld Gyurka és Gutfried.

— Az osztályok egyemekeken tanuló zsidó ifjuság száma folyton csökken. Wien. Az 1935-36 évi téli szemeszterben is folyton csökkent a zsidó diákok száma a bécsi egyetemen. A 10247 rendes hallgató közül 1825 zsidó van, míg az 1933-34 évbéli szemeszterben 2240 zsidó volt. Így megállapítható, hogy alig 2 év alatt 415-el, azaz husz százalékkal csökkent a zsidó diákok száma. A csökkenés kizárólag a vidéki zsidó tanulóifjuságra vonatkozik, mert a bécsi egyetemeken tanuló zsidó ifjuság száma nemhogy csökkent, sőt emelkedett is, mert míg 1934-35-ben 459-en voltak, addig a most folyó félévben 491 lett a számuk.

Legszébb kalapok
HELLER-DEUTSCH
kalapgyár lerakatában.
Nicolae Iorga 21.

Kalapok tisztítását, vasalását és festését vállaljuk

Kelmefestést

Női ruhák, férfi öltönyök, treneszkotok, átmeneti kabátok vegyi tisztítását szépen és olcsón vállalja

BARGOS

Színház oldal, Bazár-épület

Fiókielvitel: Str. Alexandru Colțel Millerandului.

Hétről-hétre

Varsó. Két nemzeti demokrata párthoz tartozó diákokat, akik a varsói egyetemen megtámadták a zsidó diákokat, a tanteremben, amikor külön „gettopadba“ akarták ültetni őket, a bíróság hatheti fogházra ítélte — A lengbergi egyetemen, a nemzeti demokrata diákság megtámadta a zsidó diákokat amikor egy diáklányt súlyosan megsebesítettek — Czenstochau melletti Truskolas helységben zsidóellenes tüntetések voltak, mert azt állították az izgatók, hogy a zsidók megszentelték az ottani templom szentségeit, hogy bosszút álljanak az ő templomukban történt sérelemért. A vizsgálat nyomán kiderült, hogy az egész „szentségtelenítést“ maguk a nemzeti demokrataknak inscenálták, hogy ezzel kompromittálják a zsidó lakosságot. —

Washington. Az amerikai zsidóság emlékiratot nyújtott át Stephen Wise vezetésével Sokolowsky, washingtoni lengyel nagykövetnek, amelyben tiltakoznak az amerikai zsidóság nevében a lengyelországi kilengések ellen amelyek főleg a kisebb városokban és a főiskolákon vettek nagyobb méreteket. Az emlékirat megemlíti azt is, hogy az amerikai zsidó közvélemény nagyon nyugtalan a lengyelországi események miatt. Kéri, panaszukat a lengyel kormányhoz továbbítani. Sokolowsky követ közölte a deputációval, hogy az American Jewish Congress határozatáról részletesen informálni fogja kormányát.

Triest. Nemrégiben az Azienda dei Magazzini Generali de Triesti kiadásában nagy mű jelent meg, a triesti kikötő történetét adta ki a fascista éra óta. A kiadványban néhány igen érdekes adat van, a kikötőnek Palesztina felé irányuló forgalmáról. Triest a zsidó emigráció legfontosabb gócpontja. 1930-ban például az egész palesztinai kivándorlásnak 85 százaléka bonyolódott le Triestben keresztül. A legnagyobb számú kivándorló 1933-ban hagyta el a triesti kikötőt, amikor 21.183 ember szállott hajóra, hogy Palesztinában kössön ki. 1935-ben valószínűleg ez a szám még emelkedett, mert az első félévben 13.737 harmadszállyú utas hagyta el a triesti kikötőt, Palesztina uticéllal.

— **Meghalt dr. Lövi Ferencné, a nagynevű targu-muresi főrabbi felesége.** —

Hétfő hajnalban 62 éves korában váratlanul elhunyt dr. Lövi Ferenc, targu-muresi főrabbi felesége, szül. Schnitzer Ilona. A főrabbiné váratlan halála óriásirésztét váltott ki az egész városban, amelynek lakossága körében nagy köztisztületnek és közszeretetnek örvendett az elhunyt nagyasszony. A tragédia oly váratlanul jött, hogy férje dr. Lövi Ferenc főrabbi nem is tartózkodott otthon. Bucarestben és Karánsebesen járt közügyben és hazajövet a razboieni állomáson érte a hitvesének haláláról szóló távirat. Az elhunyt főrabbiné nagynevű rabbicsalád sarja volt. Dr. Schnitzer Armin komáromi főrabbinak volt a lánya. Atyja a régi magyarországi rabbikar egyik legnagyobb autoritása volt. A szülői házból konzervatív zsidó szellemet, széles zsidó és világi műveltséget hozott magával az életbe. A targu-muresi statusquo hitközség elöljárósága és a Chevra Kaddisa elnöksége, a halálesetről értesítette az erdélyi hitközségeket és rabbikat, akik nagy számban jelentették be részvételüket a temetésen. A főrabbinét szerda délután temették el a hitközség nagytemplomának udvaráról, ahonnan a lakásra vitték át a koporsót. A halottat dr. Deutsch Ernő brasovi és dr. Nébel Ábrahám salontai főrabbiak bucsúztatták míg a hitközség és a Chevrah nevében dr. Citrom Lázár tartott gyászbeszédet. Ezenkívül a kilőböző zsidó testületek is elbucsuztatták az elhunyt nagyasszonyt.

Megnyilt Banska-Bistrican a II. Téli Makkabiada

Banska-Bistrica. Felemelő atmoszférában nyílt meg Besztercebányán a II. Téli Makkabiada.

A rendkívül fényes külsőségek között lezajlott megnyitó ünnepséget a 26-os cseh himnusz, majd Hatikvah hangjaival vezette be Ezután dr. Weichert Rudolf, a rendezőbizottság elnöke üdvözölte a jelenlevőket cseh nyelven, majd francia, német és magyar nyelven mond rövid, de meleg üdvözlő szavakat, végül beszédét Salom-mal fejezi be.

Dr. Nikolas Schwartz, a rendezőbizottság alelnöke előbb angol, majd héber beszéddel üdvözli a Téli Makkabiádán megjelent versenyzőket és a Makkabi mozgalom vezérelt.

Dr. Josef Turceka Potruba generális, a Makkabiada egyik védnökének képviselőtében a cseh hadsereg üdvözlését tolmácsolja Josef Orszagh tartományi elnök nevében cseh nyelven, majd németül is Milos Ulehele üdvözli a Téli Makkabiada sportolói és vendégeit, kívánva, hogy érezzék jól magukat a cseh földön.

Ezután az elnök dr. Angelo Goldstein országgyűlési képviselőt hívja a szószékre, a jelenlevők az elnök szavaiból tudomást szereznek, hogy Goldstein dr. a Cionista Világszervezet executívje nevében beszél, hatalmas taps zug végig a termen. Dr. Goldstein üdvözlő beszédében meleg zsidó szeretettől átfűtött beszédében örömeinek ad kifejezést, hogy a zsidóság sportolói időnként egybegyűlnek, hogy bebizonyítsák, miszerint ezen a téren is megállják helyüket.

Dr. Paul Marz (Marisch Ostrau) a cseh szlovákiai Makkabi nevében mond előbb héber, majd cseh nyelven igen meleg üdvözlő beszédet.

Beinhakker a Hanhala Technit Olamit (a Makkabi Világszervezet legfőbb sporttechnikai vezetősége) nevében mond üdvözlő beszédet.

Reiter L. a besztercebányai Makkabi üdvözlését tolmácsolja.

Eztán a palesztinai Makkabi képviselője tartja meg üdvözlő beszédét héber nyelven. A palesztinai Makkabi elismeréssel adózik a galutbeli Makkabi mozgalom vezetői és tagjai munkássága iránt.

Az elnök ezután a németországi Makkabi képviselőjének adja meg a szót, akit óriási taps köszönt a szószéken, Chaverim — kezdi beszédét a németországi Makkabi képviselője — nem nemzetközi sportversenyre gyűltünk egybe. A zsidó nép sportolóit el gyűlték itt össze, hogy a cionista sportnevelés fejlettségéről tanubizonyosságot tegyenek. Nem ez a végső célja azonban a Makkabi Világszervezetnek. — A Makkabi Világszervezetnek elsősorban kötelessége sportkeretei révén a zsidó ifjúságot zászlói alá sorakoztatni, hogy belőlük a zsidóság megújítási harcára harcosokat neveljen.

Ezután az angliai, bulgáriai, jugoszláviai, lettországi, magyarországi, norvégiai, lengyelországi, ausztriai, romániai és svájci Makkabi szövetségek képviselői tartották meg rövid üdvözlőbeszédeiket, majd a megnyitó ünnepség végetért.

A program szerint megkezdődtek a versenyek.

Wien. A nemrégiben elhunyt husyatini rabbinak Izrael Friedmaunak özvegye hunyt el a napokban. — Az osztrák kormány elismerte a niirnbergi törvények házasságra vonatkozó részét. Ausztriára is kötelezőnek Ennek értelmében, birodalmi németek, ha házasodni akarnak, fel kell mutatassanak egy birodalmi német engedélyt, amely szerint házasságuk megengedett az ottani törvények szerint. — A nagy zsidó gondolkodónak, Popper Lynkeusnak felesége Anna Popper a napokban elhunyt.

Bremen. Február elején tartotta gyűléseit, a Reichskirchentagung für Niederdeutschland, ahol Refers lelkes előadást tartott „Zsidó-e a kereszténység?“ címen.

Zsidó humor

BESZELJUNK HÉBERUL

(Ritka héber szavak szótára)

Hogy hívják héberül a tengeralattjárókat? Aser bámajim mitochasz!

Egy éjjeli lokál pincéret? Pajkéd avajk ovajsz!

Egy bűvészt? Mi seoszo niszim!

Amikor az autó tülköl? Lismajá kaj sajjor!

Hogy hívják a randevut héberül? Lecho dajdi likrasz káló!

Es hogy nevezik a mozit? Bné odom jajsve chajsech!

A TOLVAJ ISMERTETŐJELE

Éjszaka volt s egy ember hangos kiáltással ébresztette föl álmából az egész szomszedságot.

Olyan hangosan orditozott, hogy ugy harogott a hangja, akárcsak valami trombita és mindenünnen kiugráltak ágyaikból az alvó emberek.

Azt kiabálta: „Tolvaj! Tolvaj! Kirabolja az egész házamat. Jöjjetek szomszédok, segítsetek! Életemről és vagyonomról van szó. Jöjjetek gyorsan, hogy el ne menekülhessem. Ha nem jöttök hamar, bizonyosan megöl engem“.

Jöttek a szomszédok gyertyákkal a kezükben, köréje sereglettek, mint a muslicák az égő láng köré. Átkutattak minden zugot a házban, de tolvajnak legcsekélyebb nyoma se volt sehol. Végre is megkérdezték:

— Láttad-e te magad a tolvajt?!

— Nem láttam — válaszolt az orditozó ember.

— Valami zajt hallottál talán a lakásodban?

— Nem hallottam semmit.

— Akkor bizonyára álmotál. Másképpen hogyan jutna ilyesmi az eszedbe?!

— Gyakran hallottam mondogatni — felelt amaz — hogy a tolvajok, ha valamely lakásba be akarják lopódnni, ravasz módon posztócipőt húznak a lábukra hogy a lépteik zajt ne üssenek. Mivelhogy pedig én a leghalkabb lépésnek zaját se hallottam az egész házban, meg voltam győződve róla, hogy tolvaj van a házban. Másképpen hogyan lehetne ezt a nagy esőndet megmagyarázni mint csak azzal, hogy a tolvajnak posztócipő volt a lábán?!

A VILAGTALAN

Reb Herschl fiának nem tartozott a legkellemesebb feladatai közé a tanulás. Ravaszat gondolt egy alkalommal. A szemével valami mesterkedést csinált és azt mondta az apjának, hogy ő nem lát. Szimulálta is vagy 2 hétig a világtalant. Egy izben midőn a szobában ültek, önkéntelenül felkiált: „Ni, hogy görnyed az a szegény ember a vállán levő farkastól ott a tulsó oldalon!“ „Te betyár, te gézengúz, azt meglátod és a betűket nem?“ szól rá mérgesen az apja. — „Ha az alef és a pontozása is olyan nagy volna, mint a gaj meg a fája, akkor azokat is meglátnám“ — felelt félénken a fia.

A DALESZ

Egy szegény zsidóhoz, akinek nyolc gyereke volt, egy este ép vacsora közben beállított egyágról-szakadt toprongyos alak és enné kért. A szegény zsidó jószívű ember volt, leültette az asztalhoz. A toprongyos alak erre azt kérte, hogy ott alhasson, reggel pedig reggelit kért és bizony délben sem ment el, sőt egyre jobban otthonossá tette magát és már negyedik napja ott evett és aludt.

— Nézd — mondotta a szegény zsidó az ötödik napon — én szívesen odaadnám neked mindenemet, de látod, hogy szegény ember vagyok és nyolc gyereke van, nagyon kérlek menj már el.

— Eszemben sincs — mondta a vendég — zhova én egyszer befészkeltem magam, ottan nehezen megyek el.

— Az égre, hát ki vagy te?

— Én vagyok a Dalesz.

PÁSZTOR-NYOMDA ORADEA.